Stratégia miestneho rozvoja (SMR)

vedeného komunitou v rámci Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023 – 2027

Schválené Zhromaždením členov MAS LEV uznesením č. 14/2026 z 23.10.2026

1.) Úvod

Názov Stratégie miestneho rozvoja:	Kráľovský región LEVa – srdce Spiša, duša histórie
Názov MAS:	Občianske združenie MAS LEV, o.z.

Stratégiu miestneho rozvoja spracovalo Občianske združenie MAS LEV, o.z. pre programové obdobie v rámci SP SPP 2023 – 2027. Dôvodom jej spracovania je potreba cielene reagovať na rozvojové problémy a potenciál územia a zabezpečiť efektívnu implementáciu podpory prostredníctvom iniciatívy LEADER na základe identifikovaných potrieb miestnych aktérov.

Stratégia sa vzťahuje na súvislé územie v okrese Levoča v Prešovskom kraji. Územie tvorí 33 obcí s počtom obyvateľov 33 310 k 31. 12. 2024 a rozlohou 421,00 km². Celé územie MAS patrí do kategórie menej rozvinutý región a do prioritného okresu Levoča. Vymedzenie územia a jeho štatistické ukazovatele uvádza Tab. 1.

Územie má vidiecky a poľnohospodársky charakter s relatívne mladšou vekovou štruktúrou než celoslovenský priemer a s pomerne stabilným celkovým počtom obyvateľov. Zároveň sa prejavuje migračný úbytok, menej priaznivý podiel pracujúcich a nezamestnanosti a vnútorné rozdiely medzi obcami. Z analýzy potrieb a z dotazníkového prieskumu vyplynuli ako hlavné potreby územia najmä zlepšenie miestnych ciest, chodníkov a bezpečnosti dopravy, vytváranie pracovných príležitostí a udržanie mladých ľudí v území, podpora miestneho podnikania, rozvoj cestovného ruchu a turistickej infraštruktúry na báze spolupráce, obnova miest na stretávanie, kultúru a voľný čas, riešenie odpadov a životného prostredia, ako aj obnova verejných priestranstiev a kultúrno-historického dedičstva (bližšie v Tab. 3).

Strategickým cieľom je posilniť kvalitu života obyvateľov a udržateľný rozvoj územia MAS LEV prostredníctvom zlepšenia miestnej infraštruktúry a bezpečnosti dopravy, vytvárania pracovných príležitostí a podmienok pre miestne podnikanie, rozvoja cestovného ruchu a turistickej infraštruktúry na báze vzájomnej spolupráce, ako aj obnovy verejných priestorov a starostlivosti o životné prostredie, s osobitným dôrazom na udržanie mladých ľudí v území a zachovanie kultúrno-historického dedičstva.

Strategické zameranie stratégie napĺňajú zvolené priority intervencie 77.1 LEADER vymedzené v SP SPP 2023 – 2027: podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi poľnohospodárskymi a spracovateľskými subjektmi v miestnom kontexte (Priorita 1), podpora podnikateľských aktivít s cieľom rozvoja vidieckeho hospodárstva (Priorita 2) a rozvoj obcí, miestnej infraštruktúry, základných služieb a spoločenského a komunitného života (Priorita 3). Priority a aktivity sú rozpracovaním strategického cieľa; väzby na potreby územia uvádza Tab. 4 a cieľové hodnoty ukazovateľov Tab. 10 a Tab. 11.

Stratégia bola pripravená v súlade s prístupom LEADER a princípom zdola nahor. MAS LEV je partnerstvo, ktoré do prípravy stratégie zapojilo zástupcov verejného, podnikateľského a občianskeho sektora; všetky tri sektory majú zastúpenie aj v orgánoch MAS. Verejnosť a miestnych aktérov MAS informovala a zapájala dotazníkovým zisťovaním, prostredníctvom webového sídla MAS a informovaním cez obce a miestne médiá. Ťažisko zapojenia komunity tvorili dotazníky zamerané na tri cieľové skupiny – obce a samosprávy, podnikateľov a poľnohospodárov a verejnosť a neziskové organizácie (bližšie v Tab. 2).

Identifikačné údaje MAS

Údaje MAS	**Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov**	8. 9. 2008
	Sídlo	Námestie Majstra Pavla 28, 054 01 Levoča
	IČO	42084636
	DIČ (ak relevantné)	2022687447
Bankové údaje	Názov banky	Slovenská sporiteľňa, a. s.
	Číslo účtu	5145365521/0900
	IBAN	SK79 0900 0000 0051 4536 5521
	SWIFT	GIBASKBX
Štatutárny orgán	Meno a priezvisko	Mgr. Peter Faltin
	E-mail	starosta@obecdravce.sk
	Telefón	0907 304 280
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Ľuboš Tatranský
	E-mail	manazermaslev1@gmail.com
	Telefón	0903 732 732

MAS LEV o.z.

Logo MAS LEV

Obsah SMR

1.) Úvod.....1
Identifikačné údaje MAS.....2
2.) Štruktúra SMR.....4
2.1. Geografická oblasť a populácia, na ktoré sa SMR vzťahuje.....4
2.1.1 Vznik a história partnerstva.....7
2.1.2 Členská základňa.....9
2.1.3 Doteraz realizované projekty.....10
2.2. Postup zapojenia komunity do vypracovania SMR LEADER.....12
2.2.1 Proces tvorby a formovania SMR.....12
2.2.2 Opis zapojenia komunity do vypracovania SMR LEADER.....12
2.2.3 Metodika zapojenia verejnosti a uplatnenie princípu "zdola-nahor".....13
3.) Analýza potrieb rozvoja a potenciálu danej oblasti.....18
4.) Ciele uvedenej SMR vrátane merateľných cieľových hodnôt výsledkov a súvisiace plánované akcie.....22
4.1 Ciele a väzba na strategické dokumenty.....22
4.2 Strategický cieľ.....22
4.3 Priority a aktivity.....22
4.4. Väzba na strategické dokumenty.....23
5.) Akčný plán SMR LEADER.....26
Opatrenia týkajúce sa riadenia, monitorovania a hodnotenia, ktorými sa preukáže schopnosť miestnej akčnej skupiny plniť uvedenú cieľovú skupinu
6.) Finančný plán vrátane plánovaného pridelenia prostriedkov.....35

2.) Štruktúra SMR

V zmysle článku 32 *Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060* je štruktúra pre zostavenie Stratégie miestneho rozvoja (ďalej ako „SMR“) nasledovná:

2.1. Geografická oblasť a populácia, na ktoré sa SMR vzťahuje

Stratégia miestneho rozvoja sa vzťahuje na územie Občianskeho združenia MAS LEV, o.z. Ide o súvislé územie v okrese Levoča v Prešovskom kraji. Počet obcí v území je 33; ich zoznam spolu s okresom a príslušnosťou k vyššiemu územnému celku uvádza Tab. 1.

Územie tvorí jeden okres — Levoča. Celé územie MAS LEV patrí medzi prioritné okresy. Rozvinutosť regiónu MAS „menej rozvinutý región".

Počet obyvateľov územia k 31. 12. 2024 je 33 310. Údaj vychádza zo Štatistického úradu SR (DATAcube) a je v súlade so Štandardom pre územie a obyvateľstvo. Rozloha územia a hustota osídlenia sú uvedené v Tab. 1; hustota sa prepočítava z počtu obyvateľov a rozlohy. Počty obyvateľov jednotlivých obcí, ich rozlohu a hustotu uvádza Tab. 1.

Územie MAS LEV má svojím charakterom vidiecky a poľnohospodársky ráz. Vymedzené územie rešpektuje historický vývoj, väzby na prírodné pomery, ako aj sociálne, kultúrne a ekonomické väzby jeho obyvateľov s dlhodobo vysokou mierou nezamestnanosti, ktorá dosahuje v súčasnosti 6,86 % (kraj 6,3 %, SR 4,3 %). Vývoj počtu obyvateľov v území MAS LEV má stúpajúci trend. Štruktúra a zameranie stratégie miestneho rozvoja bude na obdobie 2023 – 2027.

Občianske združenie MAS LEV, o. z. (ďalej len MAS) LEV pôsobí na území, ktoré tvorí **33 obcí** okresu Levoča z čoho dve sú so štatútom mesta (Levoča a Spišské Podhradie), konkrétne: Baldovce, Beharovce, Bijacovce, Brutovce, Buglovce, Dlhé Stráže, Doľany, Domaňovce, Dravce, Dúbrava, Granč-Petrovce, Harakovce, Jablonov, Klčov, Korytné, Kurimany, Levoča, Lúčka, Nemešany, Nižné Repaše, Oľšavica, Ordzovany, Pavľany, Poľanovce, Pongrácovce, Spišský Hrhov, Spišské Podhradie, Spišský Štvrtok, Studenec, Torysky, Uloža, Vyšné Repaše, Vyšný Slavkov.

Ide o súvislé územie rozprestierajúce sa v okrese Levoča v Prešovskom kraji **s rozlohou 421,00 km²**. V súčasnosti (k 31.12.2024) žije na území MAS **33 310 obyvateľov**, čo pri celkovej rozlohe predstavuje hustotu **79,12 obyvateľov/km²**.

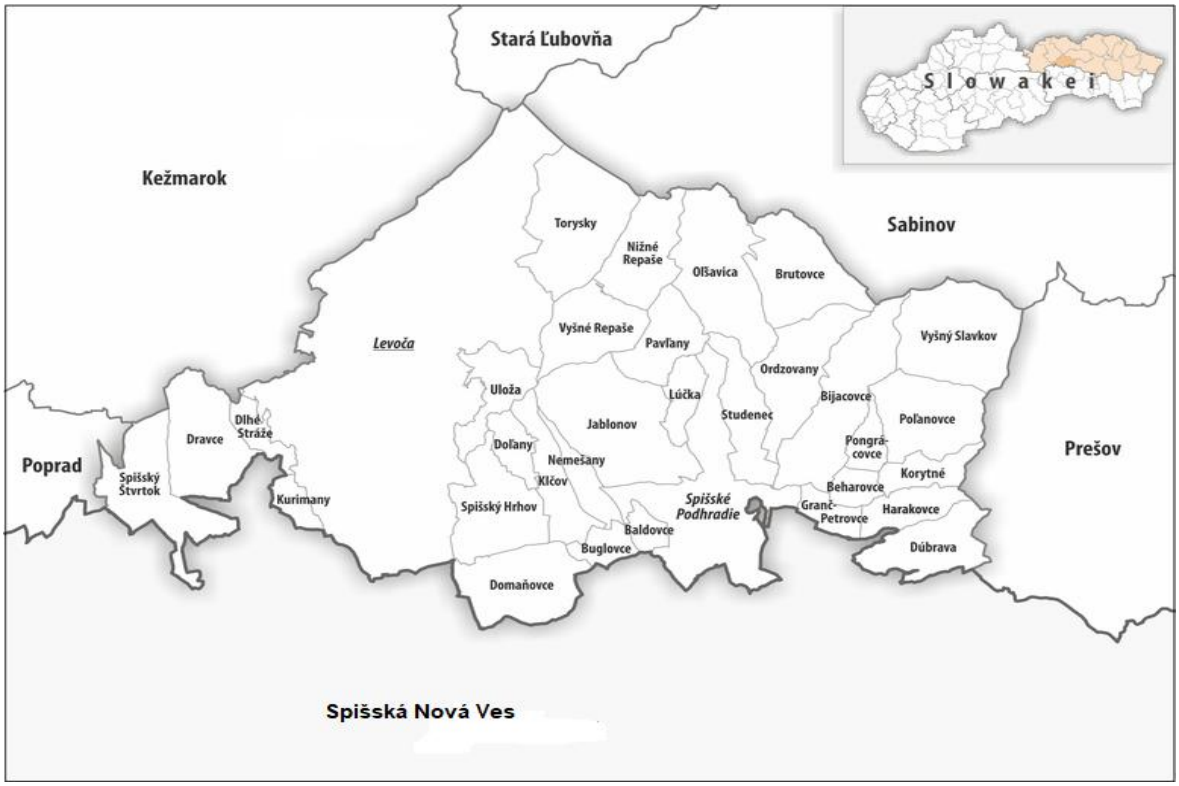
MAS LEV, ako partnerstvo zástupcov verejného, podnikateľského a občianskeho sektoru, vznikla v roku 2008 na území okresu Levoča. **Rozloha územia MAS LEV sa zväčšila vďaka zrušeniu vojenského obvodu Javorina v roku 2011 a jeho prideleniu ku katastru obcí Torysky, Vyšné Repaše, Nižné Repaše a Levoča. V** roku 2025 sa pripojili zvyšné dve obce okresu Vyšný Slavkov a Spišský Hrhov (neboli členmi MAS). Takto vytvorený región rešpektuje doterajší historický vývoj, väzby na prírodné pomery, ako aj sociálne, kultúrne a ekonomické väzby jeho obyvateľov.

Mapa č. 1: Územie MAS LEV

MAS LEV
Počet obcí: **33**
Rozloha územia: **421,00 km²**
Počet obyvateľov: **33 310**
Hustota: **79,12**

Mapa č. 2: Užšie územné vzťahy MAS

Tabuľka č. 1 Geografická oblasť a populácia MAS

Číslo	*Obec*	*Okres*	*VÚC*	**Počet obyvateľov územia (dáta Štatistického úradu SR k 31. 12. 2024)**	*Rozloha (km2)*	*Hustota obyvateľstva v území MAS (počet na km2)*
1	Baldovce	Levoča	Prešovský	159	2,20	74,19
2	Beharovce	Levoča	Prešovský	181	2,65	69,26
3	Bijacovce	Levoča	Prešovský	971	16,60	58,48
4	Brutovce	Levoča	Prešovský	144	13,68	10,6
5	Buglovce	Levoča	Prešovský	269	3,03	88,1
6	Dlhé Stráže	Levoča	Prešovský	618	3,37	182,42
7	Doľany	Levoča	Prešovský	901	3,67	240,38
8	Domaňovce	Levoča	Prešovský	919	12,83	70,16
9	Dravce	Levoča	Prešovský	844	13,04	64,63
10	Dúbrava	Levoča	Prešovský	332	9,62	34,42
11	Granč-Petrovce	Levoča	Prešovský	663	3,17	208,44
12	Harakovce	Levoča	Prešovský	54	5,28	10,43
13	Jablonov	Levoča	Prešovský	982	20,53	47,59
14	Klčov	Levoča	Prešovský	665	7,34	89,75

Číslo	*Obec*	*Okres*	*VÚC*	**Počet obyvateľov územia (dáta Štatistického úradu SR k 31. 12. 2024)**	*Rozloha (km2)*	*Hustota obyvateľstva v území MAS (počet na km2)*
15	Korytné	Levoča	Prešovský	98	4,38	22,94
16	Kurimany	Levoča	Prešovský	390	2,58	149,61
17	Levoča	Levoča	Prešovský	13 905	114,77	121,33
18	Lúčka	Levoča	Prešovský	115	3,93	29,24
19	Nemešany	Levoča	Prešovský	504	4,01	122,25
20	Nižné Repaše	Levoča	Prešovský	149	10,33	14,43
21	Oľšavica	Levoča	Prešovský	232	17,61	13,29
22	Ordzovany	Levoča	Prešovský	162	12,08	13,54
23	Pavľany	Levoča	Prešovský	43	7,71	5,57
24	Poľanovce	Levoča	Prešovský	160	12,22	13,09
25	Pongrácovce	Levoča	Prešovský	140	3,00	45,86
26	Spišské Podhradie	Levoča	Prešovský	3 730	24,94	150,01
27	Spišský Hrhov	Levoča	Prešovský	1 910	12,21	156,08
28	Spišský Štvrtok	Levoča	Prešovský	2 612	14,24	182,48
29	Studenec	Levoča	Prešovský	540	8,30	63,89
30	Torysky	Levoča	Prešovský	321	17,72	18,02
31	Uloža	Levoča	Prešovský	247	6,84	35,69
32	Vyšné Repaše	Levoča	Prešovský	92	9,96	9,14
33	Vyšný Slavkov	Levoča	Prešovský	258	17,16	15,18
	Spolu			33 310	**421,00**	**79,12**

R.38 — obyvatelia územia pokrytí stratégiou: 33 310 (k 31. 12. 2024).

Priority v rámci kritéria:

- Geografická oblasť SMR tvorí súvislé územie obcí v okrese Levoča bez územných medzier.
- Územie SMR pozostáva z vidieckych obcí, ich veľkosť a počet obyvateľov zodpovedajú podmienkam kritéria podľa čl. 32 všeobecného nariadenia (bližšie v Tab. 1).
- Celé územie SMR patrí do prioritného okresu Levoča.
- Rozvinutosť regiónu MAS „menej rozvinutý región".
- Územie a počet obyvateľov pokrytých SMR sú základom pre plnenie ukazovateľa výsledku R.38.

2.1.1 Vznik a história partnerstva

MAS LEV, o. z. je partnerstvo pôsobiace na vidieckom území okresu Levoča. Vzniklo registrovaním podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov dňa 8. septembra 2008. Združuje zástupcov verejného, podnikateľského a občianskeho sektora — obce a mestá, podniky a podnikateľov, poľnohospodárske a lesnícke subjekty, neziskové organizácie, občianske združenia, fyzické osoby a aktívnych obyvateľov, ktorí sledujú spoločné ciele rozvoja územia.

Formovanie partnerstva sa začalo už pred samotnou registráciou združenia. Od roku 2006 sa na území koordinovali spoločné kroky smerujúce k rozvoju cestovného ruchu a vidieckeho turizmu na základe požiadavky zo strany samospráv okresu Levoča. Iniciatíva bola zdokumentovaná i spoločným zápisom zo stretnutia konaného dňa 1. 2. 2006 koordináciou bolo poverené záujmové združenie právnických osôb pôsobiace v oblasti regionálneho rozvoja, kedy sa začalo kreovať územie do podoby MAS pre programovacie obdobie rokov 2007 – 2013. Vybraným územím pre riešenie rozvojových problémov bol okres Levoča s jeho obcami, pričom voľba vychádzala z celistvosti oblasti, podobných charakteristík obcí, ich historických daností a totožného administratívneho vymedzenia. Územie sa neskôr rozšírilo po zrušení vojenského obvodu Javorina a v roku 2025 o ďalšie dve obce okresu a to Spišský Hrhov a Vyšný Slavkov.

Vybraným územím pre riešenie rozvojových problémov bol okres Levoča, ktorý sa skladá z 33 obcí, z čoho sú dve so štatútom mesta. Dôvodom tejto voľby bola celistvosť oblasti, rovnaké charakteristické črty municipalít, ich podobný vznik a historické danosti, osobitý endogénny potenciál a navyše totožné administratívne vymedzenie, čo uľahčuje rôzne etapy manažmentu rozvoja územia. Samosprávy sú prepojené po sociálno-ekonomickej, geografickej, sektorovej a inštitucionálnej stránke. Keďže obce deklarovali vôľu a ochotu spolupracovať už od roku 2005, pokračovali snahy prípravného výboru v pôvodných zámeroch. Nato sa zorganizovalo nespočetné množstvo stretnutí, ktorých účastníkmi boli samosprávy, školy, mimovládne organizácie, podnikatelia a obyvatelia regiónu, kde boli vysvetlené princípy prístupu Leader. Poukázalo sa na nutné prepojenie plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obcí regiónu Levoča, nielen v oblasti cestovného ruchu a agroturizmu s marketingovou podporou. A výsledkom bola stratégia rozvoja územia na roky 2007-2013.

Tabuľka č. 1.1: Prehľad stretnutí vedúcich k založeniu partnerstva

P.č.	Forma stretnutia	Predmet stretnutia	Počet účastníkov			
			V	P	O	Spolu
1.	rokovanie zástupcov mikroregiónu	príprava a spoločné kroky k rozvoju cestovného ruchu	15	3	3	21
2.	verejné stretnutie	vytvorenie pracovnej skupiny k založeniu MAS	25	10	17	52
4.	stretnutie Pracovnej skupiny	určenie organizačnej štruktúry MAS a Prípravného výboru	10	5	15	30
5.	stretnutie Prípravného výboru	spracovanie návrhu stanov	3	3	3	9
6.	stretnutie Prípravného výboru	zapracovanie pripomienok Pracovnej skupiny a zaslanie návrhu stanov na registráciu	3	3	3	9

V - verejný sektor, P - podnikateľský sektor, O - občiansky sektor
Zdroj: Vlastné spracovanie, 2026

Základný rámec organizačnej štruktúry a fungovania MAS stanovila 30-členná **pracovná skupina k založeniu MAS** (ďalej len pracovná skupina), ktorú vo februári 2006 vytvorili zástupcovia mikroregiónov. Jej zloženie bolo vyvážené sektorovo aj geograficky v pomere 1:1:1, t. j. 10 zástupcov z každého zo sektorov a zároveň 10 zástupcov z územia každého mikroregiónu. Pracovná skupina si neskôr spomedzi seba určila 9-členný Prípravný výbor, ktorý predložil návrh na registráciu občianskeho združenia na Ministerstvo vnútra SR. **MAS LEV bola oficiálne zaregistrovaná dňa 8.09.2008.**

V júni 2008 na ustanovujúcom zasadnutí Zhromaždenia členov MAS sa 27 z 30 členov pracovnej skupiny stalo zakladajúcimi členmi občianskeho združenia, preto bola pri ich výbere zohľadnená nielen sektorová a geografická vyváženosť, ale aj ďalšie hľadiská:

- sociálne: zastúpenie žien, mladých do 30 rokov a znevýhodnených skupín obyvateľov (zdravotne ťažko postihnutí, seniori, nezamestnaní)
- ekonomické: zastúpenie malých aj veľkých obcí, poľnohospodárov, spracovateľov potravín, poskytovateľov poradenských služieb a občianskych združení rôzneho zamerania (kultúra, sociálne služby, rozvoj diania v obciach a pod.)

Od oficiálneho založenia občianskeho združenia až po súčasnosť bolo v súvislosti s vytváraním partnerstva zrealizovaných niekoľko aktivít, ktoré sú zhrnuté v tabuľke č. 1.2.

Tabuľka č. 1.2: Prehľad aktivít súvisiacich s vytváraním partnerstva po jeho založení

P.č.	Forma stretnutia	Predmet stretnutia	Počet účastníkov			
			V	P	O	Spolu
1.	Ustanovujúce VZ členov MAS	voľby do orgánov MAS				
2.	obecné zastupiteľstva	súhlas obcí so zaradením do územia MAS na obdobie 2007 - 2013	31	-	-	31
3.	obecné zastupiteľstva	súhlas obcí so zaradením do územia MAS na obdobie 2014 - 2022	31	-	-	31
4.	Zhromaždenie členov MAS	schválenie rozšírenia územia pôsobnosti MAS o 2 obce	27	6	9	42
5.	obecné zastupiteľstva	súhlas obcí so zaradením do územia MAS na obdobie 2023 - 2027	33	-	-	33

V - verejný sektor, P - podnikateľský sektor, O - občiansky sektor
Zdroj: Vlastné spracovanie, 2026

Organizovalo sa nespočetné množstvo stretnutí, ktorých účastníkmi boli samosprávy, školy, mimovládne organizácie, podnikateľov a obyvateľov regiónu, kde boli vysvetlené princípy prístupu Leader. Poukázalo sa na nutné prepojenie plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obcí regiónu Levoča, nielen v oblasti cestovného ruchu a agroturizmu s marketingovou podporou. A výsledkom bola druhá stratégia rozvoja územia na roky 2014 – 2020.

2.1.2 Členská základňa

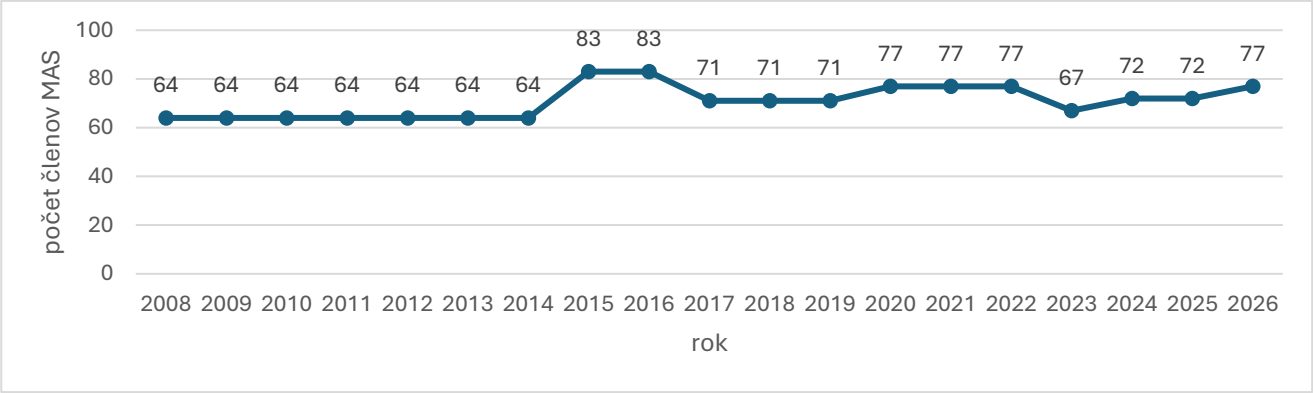
Vznik členstva v občianskom združení MAS LEV je založený na princípe dobrovoľnosti v súlade so zákonom č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, na základe ktorého nikto nesmie byť nútený k združovaniu, k členstvu v združeniach ani k účasti na ich činnosti.

V zmysle stanov sa členom združenia môže stať každá fyzická osoba staršia ako 18 rokov alebo právnická osoba, ktorá pôsobí na území MAS, tzn. že má na území MAS trvalý alebo prechodný pobyt, sídlo alebo prevádzku.

Členská základňa je vyvážená tak z geografického, sektorového, inštitucionálneho, sociálneho, ako aj ekonomického hľadiska. Členskú základňu tvorí 77 členov, z čoho je 34 členov záujmovej skupiny verejného sektora, 10 členov záujmovej skupiny podnikateľského sektora a 33 členov záujmovej skupiny občianskeho sektora, pokrývajúc 45 % územné zastúpenie neverejného sektora v 15 samosprávach územia.

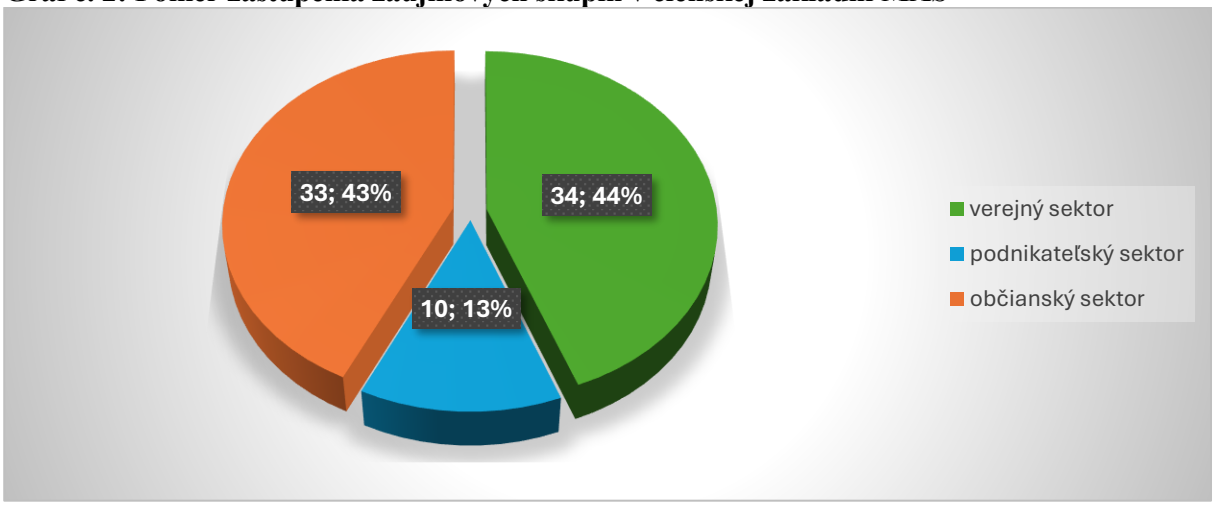
Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí) Príloha č. 4 k stratégii miestneho rozvoja.

Graf č. 1: Vývoj počtu členov v občianskom združení MAS LEV

Zdroj: Databáza členov MAS, 2026

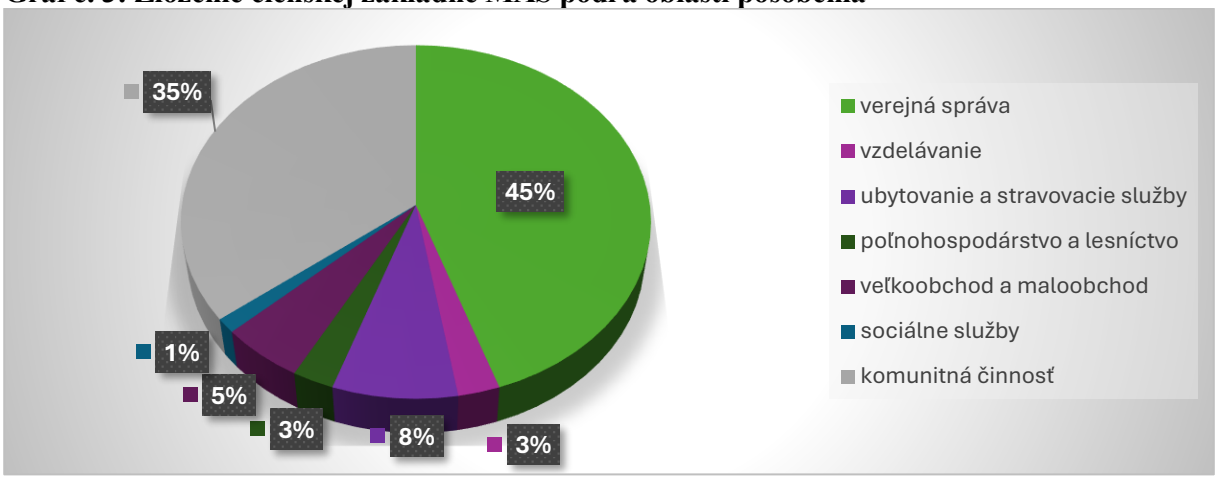
Graf č. 2: Pomer zastúpenia záujmových skupín v členskej základni MAS

Zdroj: Databáza členov MAS, 2026

Z inštitucionálneho hľadiska je verejný sektor v členskej základni MAS zastúpený 33 obcami a mestským kultúrnym strediskom mesta Levoča. Subjekty podnikateľského sektora tvorí 8 spoločností s ručením obmedzeným a 3 fyzické osoby podnikajúce na základe živnostenského oprávnenia. V občianskom sektore má zastúpenie 1 združenie; 21 občanov a 6 záujmových združení právnických osôb. Členská základňa svojím rôznorodým zameraním pokrýva rôzne oblasti života v území MAS (graf č. 3).

Graf č. 3: Zloženie členskej základne MAS podľa oblasti pôsobenia

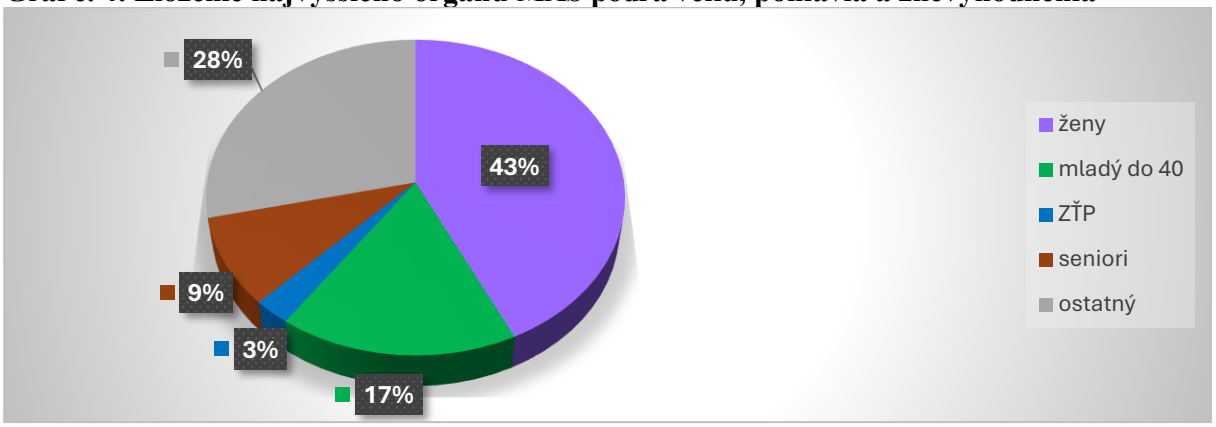

Zdroj: Databáza členov MAS, 2026

Najvyššie zastúpenie má verejná správa a po nej nasleduje zameranie na komunitnú činnosť, ktorej sa venujú organizácie občianskeho sektoru (realizácia podujatí, udržiavanie tradícií, protipožiarna ochrana, práca s deťmi a mládežou, sebarealizácia seniorov, zapájanie dobrovoľníkov do obnovy a rozvoja obcí, medzinárodné výmeny, práca s rómskou komunitou a pod.). Členovia z podnikateľského sektoru pôsobia predovšetkým v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva, ako aj v oblasti obchodu a služieb cestovného ruchu.

Zo sociálneho hľadiska majú v členskej základni svoje zastúpenie ženy (33), mladí do 40 rokov (13),zdravotne ťažko postihnutí (2), nezamestnaní, seniori (7).

Graf č. 4: Zloženie najvyššieho orgánu MAS podľa veku, pohlavia a znevýhodnenia

Zdroj: Databáza členov MAS, 2026

2.1.3 Doteraz realizované projekty

MAS LEV zrealizovala od svojho vzniku desiatky projektov a aktivít, ktoré prispeli k zlepšeniu života obyvateľov i k celkovému rozvoju územia v pôsobnosti MAS.

Najvýznamnejšie z nich sú uvedené v tabuľke č. 1.3.

Tabuľka č. 1.3: Najvýznamnejšie aktivity MAS v rokoch 2007 – 2013 a 2014 - 2022

1) implementácia Integrovanej stratégie rozvoja územia MAS LEV „Levočský región – Perla Spiša ...a sen sa stane skutočnosťou! (2007 - 2013):
Vďaka programu LEADER Programu rozvoja vidieka SR 2007 - 2013 bolo prostredníctvom MAS zrealizovaných 107 projektov, cez ktoré sa podarilo: - vybudovať 8 športových ihrísk a 12 detských ihrísk - vybudovanie 3 cyklochodníkov - 4 projekty zamerané na turistickú infraštruktúru - zrekonštruovať kultúrne domy prostredníctvom 11 projektov a 13 ďalších objektov - vybudovať 6 oddychových zón, 1 vyhliadkovú vežu a 1 náučný chodník zrekonštruovať v rámci troch projektov autobusové zastávky - revitalizácia 14 verejných priestranstiev, 3 parkov a v 7 samosprávach mosty, lávky, schody - podarilo sa zrekonštruovať mieste komunikácie v troch obciach - vytvoriť 1 turistický informačný portál a vydať 10 000 ks propagačných materiálov - vybudovanie 1 obecného rozhlasu a 1 zvonice - modernizácia zázemia v kultúrnych domoch - 10 samospráv - rekonštrukcia amfiteátra, ozvučenia, pódia, prístrešku - 4 projekty - projekty realizované v rámci vzdelávania a informovania - školenia pre lokálnych aktérov - 3 - rekonštrukcie 2 parkovacích plôch Okrem toho MAS zrealizovala aj 4 projekty spolupráce, v rámci ktorých bolo: - vybudovanie múzea venovaného histórii nášho územia - zriadenie Múzea medu a vydanie odbornej publikácie o liečivých účinkoch medu a mlieka - projekt venovaný kultúrnym a gastronomickým zážitkom Liptova a Spiša - projekt zameraný na mapovanie remesiel a remeselníkov - tvorba publikácie o remeslách - virtuálna prehliadka regiónu MAS LEV, multimediálne CD s 3D zobrazením - realizované medzinárodné výmeny poľnohospodárov, podnikateľov v cestovnom ruchu a folklórnych súborov
2) implementácia stratégie rozvoja územia MAS LEV „Kráľovské územie LEVa – miesto pre všetkých“ (2014 - 2022):
Vďaka programu LEADER PRV SR a IROP SR 2014 - 2022 bolo prostredníctvom MAS zrealizovaných 39 projektov, cez ktoré sa podarilo: - vybudovať 3 športových ihrísk a 1 amfiteáter - revitalizácia 4 verejných priestranstiev, - zrekonštruovať 3múzeí (čiastočne) a výstavba 1 náučného chodníka - obnova 1 čističky odpadových vôd - revitalizácia 1 centra obce - vybudovanie miestnych komunikácií v 2 samosprávach - rekonštrukcia 1 prístupovej plochy - rekonštrukcia 1 prístupového chodníka k pamätníku - výstavba 1 záchytného parkoviska - vybudovanie 1 chodníka a dobudovanie dopravnej infraštruktúry - investícia do strojového vybavenia u 4 poľnohospodárov a 1 SHR - výstavba elektro nabíjacích staníc v 2 obciach, celkom 7 staníc - rekonštrukcia autobusovej stanice a výstavba autobusových zastávok - rekonštrukcia lávky pre peších - výstavba 3 cykloprístreškov a doplnkovej infraštruktúry na existujúcej cyklotrase - budovanie prvkov na zvyšovanie bezpečnosti v 3 obciach - podpora podnikania a inovácií v 3 spoločnostiach a 1 občianskom združení Projekty spolupráce sa nerealizovali na celom území Slovenska.

Zdroj: Výročné správy MAS 2009 – 2025

2.2 Popis zapojenia komunity do vypracovania SMR LEADER

2.2.1. Proces tvorby a formovania SMR

Pri príprave tejto stratégie MAS informovala verejnosť a zapájala miestnych aktérov týmito informačnými kanálmi: dotazníkové zisťovanie, webové sídlo MAS, informovanie prostredníctvom obcí miestne obvyklým spôsobom. Zapojenie komunity prebiehalo v krokoch participatívneho plánovania, pričom ťažisko aktivít tvorili dotazníky zamerané na tri cieľové skupiny: verejný sektor, podnikateľský sektor a občiansky sektor.

Analýza územia a príprava stratégie: dotazník pre obce a samosprávy (25 odpovedí), dotazník pre podnikateľov a poľnohospodárov (6 odpovedí) a dotazník pre verejnosť a neziskové organizácie (17 odpovedí). Podľa Tab. 2 dosiahol počet respondentov dotazníkov 48 a zastúpenie bolo z 27 obcí územia. Dotazníkom pre obce a samosprávy odpovedalo 23 z 33 obcí a dotazníkom pre verejnosť a neziskové organizácie 12 z 33 obcí; respondenti dotazníka pre podnikateľov a poľnohospodárov pochádzali z 5 obcí.

Z dotazníkov vyplynuli pre jednotlivé cieľové skupiny tieto hlavné zistenia. Obce a samosprávy označili za najnaliehavejšiu oblasť miestne cesty, chodníky a bezpečnosť dopravy; o spoluprácu na príprave pracovnej skupiny k stratégii prejavila záujem väčšina respondentov. Podnikatelia a poľnohospodári uviedli ako najväčšiu prekážku nedostatok financií a ako najväčšiu pomoc investície do strojov a technológií. Verejnosť a neziskové organizácie označili za najzávažnejšie problémy územia málo pracovných miest a odchod mladých ľudí. Tieto zistenia sa premietli do analýzy potrieb a do zamerania priorít stratégie.

Záznam o uskutočnených a plánovaných pracovných či tematických stretnutiach v súvislosti s prípravou tejto stratégie je v tabuľke 1.4.

Všetky metódy, počet zapojených a dokumenty preukazujúce proces tvorby a formovania partnerstva sú uvedené v tabuľke č. 1.4 k stratégii SMR.

Proces tvorby stratégie SMR prebiehal v rokoch 2025 - 2026 a pozostával z nasledovných krokov:

a) informovanie verejnosti o zámere spracovania stratégie miestneho rozvoja
b) aktualizácia analýzy zdrojov územia MAS miestnymi odborníkmi
c) príprava stratégie miestneho rozvoja za účasti verejnosti a zástupcov všetkých sektorov:
   - sformulovanie vízie
   - určenie silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození
   - identifikácia problémov, hlavných potrieb a možností rozvoja
   - stanovenie strategického cieľa, špecifických cieľov a priorít
   - výber činností, ktoré môžu prispieť k naplneniu priorít
   - návrh rozdelenia rozpočtu
d) spracovanie stratégie miestneho rozvoja miestnymi odborníkmi na základe podkladov a výstupov zo stretnutí a aktivít, ktoré boli k príprave stratégie SMR zrealizované.

2.2.2 Opis zapojenia komunity do vypracovania SMR LEADER

Stratégia miestneho rozvoja MAS LEV na roky 2023 – 2027 vznikla na princípe „zdola-nahor“ s cieľom zabezpečiť transparentné a inkluzívne plánovanie rozvoja celého regiónu. Východiskové dáta boli zabezpečené prostredníctvom online dotazníkových prieskumov a priameho terénneho zberu informácií od verejnosti, samospráv, podnikateľov a mimovládnych organizácií. Zozbierané podnety následne analyzovali odborné pracovné skupiny, ktoré sformulovali víziu, vyhodnotili SWOT analýzu a vybrali kľúčové priority. Finálna podoba strategických a špecifických cieľov bola predložená a prerokovaná s občanmi v rámci otvoreného verejného stretnutia. Celý participatívny proces bol úspešne zavŕšený na Valnom zhromaždení členov MAS LEV, ktoré tento strategický dokument konsenzuálne schválilo.

2.2.3 Metodika zapojenia verejnosti a uplatnenie princípu „zdola-nahor“

Stratégia miestneho rozvoja Miestnej akčnej skupiny (MAS) LEV na roky 2023 – 2027 je postavená na základných pilieroch prístupu LEADER. Kľúčovým aspektom celej prípravy bolo striktné uplatňovanie princípu „zdola-nahor“, ktorý garantuje, že rozvojové zámery územia nevznikali od zeleného stola, ale reflektujú reálne potreby, limity a potenciál obyvateľov, samospráv, podnikateľov a tretieho sektora pôsobiaceho v regióne.
Proces komunitného plánovania bol navrhnutý tak, aby zabezpečil maximálnu transparentnosť, inkluzívnosť a reprezentatívnosť. Do tvorby strategického dokumentu boli zapojené všetky tri sektory verejno-súkromného partnerstva. Cieľom metodiky bolo aktivizovať lokálnych aktérov a premeniť ich individuálne predstavy o rozvoji na spoločne zdieľanú víziu. Celý participatívny proces prebiehal v štyroch nadväzujúcich fázach.

Fáza 1: Kvantitatívny a kvalitatívny zber dát v území

Prvým krokom bolo podrobné mapovanie potrieb a názorov prostredníctvom viacerých dotazníkových vĺn a priamej terénnej práce:

- **Online dotazník pre prieskum názorov a potrieb:** Tento nástroj bol distribuovaný medzi zástupcov samospráv, lokálnych podnikateľov, poľnohospodárov, mimovládnych organizácií (N.O.) a širokú verejnosť. Slúžil na primárnu identifikáciu najpálčivejších problémov a zadefinovanie východiskových bodov SWOT analýzy.
- **Terénny zber informácií na podujatí Tajomná Levoča:** Pracovníci kancelárie MAS LEV zriadili informačný stánok priamo na tomto masovom kultúrnom podujatí. Cieľom bolo osloviť bežných občanov a návštevníkov regiónu. Prostredníctvom riadených rozhovorov a ankiet sa priamo na mieste formovala celková vízia územia a dopĺňali sa postrehy k silným a slabým stránkam regiónu.
- **Online dotazník na zber projektových zámerov:** Súbežne prebiehal cielený zber investičných a neinvestičných plánov obcí, poľnohospodárskych subjektov a tretieho sektora, čím sa vytvoril reálny zásobník budúcich projektov.

Fáza 2: Expertná analýza a činnosť pracovných skupín

Zozbierané kvantitatívne a kvalitatívne dáta z dotazníkov a terénu sa stali podkladom pre odbornú diskusiu. Na tento účel boli zriadené špecializované platformy:

- **Pracovná skupina:** Mala za úlohu komplexne vyhodnotiť dotazníkové prieskumy. Jej členovia syntetizovali podnety z územia, finalizovali znenie SWOT analýzy (silné/slabé stránky, príležitosti/ohrozenia), zadefinovali kľúčové problémy a navrhli prvé okruhy činností pre naplnenie priorít.
- **Pracovná tematická skupina:** Koncentrovala sa na hĺbkovú selekciu konkrétnych aktivít. Tieto aktivity boli posudzované z hľadiska ich realizovateľnosti, finančnej náročnosti a priameho prínosu k naplneniu globálneho cieľa stratégie SMR.

Fáza 3: Komunitný konsenzus a verejné prerokovanie

Prepojenie expertnej roviny s laickou verejnosťou prebehlo v rámci **Verejného stretnutia**. Toto fórum slúžilo ako otvorená platforma pre všetkých obyvateľov regiónu. Na stretnutí boli verejne prezentované dovtedajšie výstupy a po spoločnej diskusii došlo k definitívnemu stanoveniu strategického cieľa, špecifických cieľov a jednotlivých priorít. Súčasťou tohto kroku bolo aj zosúladenie a zmena stanov MAS LEV tak, aby organizačne zodpovedali novým výzvam pre programové obdobie 2023 – 2027.

Fáza 4: Schvaľovací proces a legitimita

Celý transparentný cyklus bol formálne a legislatívne uzatvorený na najvyššom rozhodovacom orgáne združenia – na **Valnom zhromaždení členov MAS LEV**. Členovia zastupujúci verejný, súkromný aj občiansky sektor prerokovali finálnu verziu dokumentu a konsenzuálne schválili Stratégiu miestneho rozvoja na roky 2023 – 2027.
Uplatnenie tejto viacúrovňovej metodiky zapojenia verejnosti zaručuje, že predkladaná stratégia má silnú lokálnu legitimitu, je vyjadrením skutočnej vôle regiónu a predstavuje spoľahlivý plán pre udržateľné zvyšovanie kvality života v celom záujmovom území MAS LEV.

Tabuľka č. 2 Opis zapojenia komunity do vypracovania SMR LEADER

Krok implementácie iniciatívy LEADER	Popis aktivít MAS v rámci kroku (popis v odrážkach)
Budovanie kapacít	• Aktivity: Uskutočnilo sa stretnutie k príprave stratégie miestneho rozvoja a zasadnutia pracovnej skupiny Tvorba SMR. Súčasťou bola informačná kampaň na Facebooku a Web stránke s odkazmi na dotazníky – 1 pre samosprávy, 1 pre poľnohospodárov a podnikateľov a 1 pre neziskový sektor a verejnosť. • Nástroje: Osobné stretnutia a pracovné skupiny, informačná kampaň na sociálnych sieťach (Facebook), zasielanie a zdieľanie dotazníkov, tri tematické dotazníky. Ďalej sa uskutočnil zber projektových zámerov a informácií o pripravenosti potencionálnych žiadateľov. • Zapojené subjekty: Verejný sektor, podnikateľský sektor, občianska spoločnosť. Výstupy: Zvýšené povedomie o príprave stratégie SMR, rozšírené dotazníky medzi cieľové skupiny, vybudované kapacity pre ďalšiu prácu na stratégii.
Spájanie miestnych aktérov	• Aktivity: Konalo sa stretnutie k príprave stratégie miestneho rozvoja a zasadnutia pracovnej skupiny. Tvorba SMR, ktoré spájali zástupcov jednotlivých sektorov. Prebiehala informačná kampaň na Facebooku a Web stránke s tromi dotazníkmi pre samosprávy, pre poľnohospodárov a podnikateľov a pre neziskový sektor a verejnosť. • Nástroje: Osobné stretnutia a pracovné skupiny, informačná kampaň na sociálnych sieťach, zdieľanie dotazníkov na regionálnych stránkach. • Zapojené subjekty: Verejný sektor, podnikateľský sektor, občianska spoločnosť. Výstupy: Prepojenie miestnych aktérov z viacerých sektorov, spoločná práca na príprave stratégie, zapojenie obyvateľov prostredníctvom dotazníkov.
Analýza územia	• Aktivity: V rámci stretnutia a pracovných skupín členovia vyhodnotili základné údaje o území MAS LEV (podľa Štatistického úradu SR): 33 samospráv, 33 310 obyvateľov, rozloha 421,0 km², hustota osídlenia 79,12 obyv./km²; územie má výrazne vidiecky charakter. Zrealizovali sa dotazníky a informačná kampaň na sociálnych sieťach. • Nástroje: Osobné pracovné skupiny, dotazníkový prieskum, štatistické údaje, informačná kampaň na sociálnych sieťach. • Zapojené subjekty: Verejný sektor, podnikateľský sektor, občianska spoločnosť, podnikatelia a poľnohospodári, verejnosť a neziskové organizácie. Výstupy: Vyhodnotenie základných údajov o území, vyhodnotené odpovede z dotazníkov ako podklad pre identifikáciu potrieb a potenciálu územia; dotazníkom pre obce a samosprávy odpovedalo 23 z 33 obcí územia, dotazníka pre podnikateľov a poľnohospodárov sa zúčastnili respondenti z 5 obcí a dotazníkom pre verejnosť a neziskové organizácie odpovedalo 12 z 33 obcí územia.

Krok implementácie iniciatívy LEADER	Popis aktivít MAS v rámci kroku (popis v odrážkach)
Identifikácia existujúcich aktivít	• Aktivity: Konalo sa stretnutie k príprave stratégie miestneho rozvoja a zasadnutia pracovnej skupiny. Tvorba stratégie SMR prebiehala informačná kampaň na Facebooku a web stránke s tromi dotazníkmi pre samosprávy, pre poľnohospodárov a podnikateľov a pre neziskový sektor a verejnosť. • Nástroje: Osobné stretnutia a pracovné skupiny, informačná kampaň na sociálnych sieťach, dotazníky. • Zapojené subjekty: Verejný sektor, podnikateľský sektor, občianska spoločnosť. Výstupy: Zozbierané podnety o existujúcich aktivitách v území prostredníctvom dotazníkov a pracovných skupín.
Vytvorenie partnerstva/spolupráce	• Aktivity: Uskutočnilo sa stretnutie k príprave stratégie miestneho rozvoja a zasadnutia pracovnej skupiny. Tvorba SMR so zástupcami jednotlivých sektorov. Prebiehala informačná kampaň na Facebooku a web stránke s tromi dotazníkmi. • Nástroje: Osobné stretnutia a pracovné skupiny, informačná kampaň na sociálnych sieťach, dotazníky. • Zapojené subjekty: Verejný sektor, podnikateľský sektor, občianska spoločnosť. Výstupy: Zapojenie zástupcov verejného, podnikateľského a občianskeho sektora do prípravy stratégie a budovania partnerstva.
Príprava SMR	• Aktivity: V rámci stretnutia a pracovných skupín členovia vyhodnotili základné údaje o území a pracovali na príprave stratégie. Zrealizovali sa dotazníky, informačná kampaň na Facebooku a informačná kampaň o príprave SMR na webovej stránke MAS LEV. • Nástroje: Osobné pracovné skupiny, dotazníkový prieskum, informačná kampaň na sociálnych sieťach a na webovej stránke MAS. • Zapojené subjekty: Verejný sektor, podnikateľský sektor, občianska spoločnosť, podnikatelia a poľnohospodári, verejnosť a neziskové organizácie. Výstupy: Vyhodnotenie základných údajov o území, vyhodnotené odpovede z dotazníkov ako podklad pre identifikáciu potrieb a potenciálu územia; dotazníkom pre obce a samosprávy odpovedalo 23 z 33 obcí územia, dotazníka pre podnikateľov a poľnohospodárov sa zúčastnili respondenti z 5 obcí a dotazníkom pre verejnosť a neziskové organizácie odpovedalo 12 z 33 obcí územia.
Implementácia SMR	• Aktivity: Konalo sa stretnutie k príprave stratégie miestneho rozvoja a zasadnutia pracovnej skupiny. Tvorba SMR prebiehala informačná kampaň na Facebooku a web stránke s tromi dotazníkmi. • Nástroje: Osobné stretnutia a pracovné skupiny, informačná kampaň na sociálnych sieťach, dotazníky.

Krok implementácie iniciatívy LEADER	Popis aktivít MAS v rámci kroku (popis v odrážkach)
	• Zapojené subjekty: Verejný sektor, podnikateľský sektor, občianska spoločnosť. Výstupy: Zapojenie aktérov a verejnosti do príprav súvisiacich s implementáciou stratégie prostredníctvom stretnutí, pracovných skupín a dotazníkov. Komunita ďalej bude do realizácie stratégie zapojená prostredníctvom výziev na predkladanie projektov, informovania verejnosti o možnostiach podpory, hodnotenia a výberu projektov a zberu spätnej väzby od žiadateľov a prijímateľov. Očakávanou úlohou miestnych aktérov z verejného, podnikateľského a občianskeho sektora je predkladanie a realizácia projektov napĺňajúcich priority stratégie a účasť na rozhodovaní o rozvoji územia.
Riadenie územia MAS a animácie	• Aktivity: Uskutočnilo sa stretnutie k príprave stratégie miestneho rozvoja a zasadnutia pracovnej skupiny. Tvorba SMR prebiehala informačná kampaň na Facebooku a web stránke s tromi dotazníkmi. • Nástroje: Osobné stretnutia a pracovné skupiny, informačná kampaň na sociálnych sieťach, dotazníky. • Zapojené subjekty: Verejný sektor, podnikateľský sektor, občianska spoločnosť. Výstupy: Zapojenie aktérov územia do riadenia a animácií prostredníctvom stretnutí, pracovných skupín a informačnej kampane.

Nasledujúci opis zhŕňa, akým spôsobom MAS zapojila miestnych aktérov do prípravy stratégie miestneho rozvoja v súlade s prístupom zdola nahor a participatívnym plánovaním. Opis je členený podľa jednotlivých krokov implementácie iniciatívy LEADER, pri každom kroku sú uvedené aktivity, nástroje, zapojené subjekty a výstupy.

Priority v rámci kritéria:

- MAS LEV je verejno-podnikateľsko-občianske partnerstvo, ktoré do prípravy stratégie zapojilo zástupcov verejného, podnikateľského a občianskeho sektora.
- Príprava stratégie prebiehala v súlade s princípom prístupu zdola nahor a participatívneho plánovania, nadväzujúc na skúsenosti MAS z predchádzajúcich programových období.
- Verejnosť a miestnych aktérov MAS informovala a zapájala viacerými kanálmi — dotazníkovým zisťovaním, webovým sídlom MAS a informovaním prostredníctvom obcí a miestnych médií.
- Ťažisko zapojenia komunity tvorili dotazníky zamerané na tri cieľové skupiny: obce a samosprávy, podnikateľov a poľnohospodárov a verejnosť a neziskové organizácie (bližšie v Tab. 2).
- Všetky tri sektory majú zastúpenie aj v orgánoch MAS, čím je zabezpečená vyvážená účasť partnerov na riadení územia.

Opatrenia v súvislosti s klesajúcim počtom obyvateľov na geografickom území MAS

Na stabilizáciu a zastavenie poklesu počtu obyvateľov v regióne Miestnej akčnej skupiny je kľúčové kombinovať opatrenia, ktoré zlepšia kvalitu života, vytvoria ekonomické príležitosti a posilnia vzťah ľudí k regiónu. Tieto aktivity motivujú mladých ľudí neodchádzať a prilákajú nových obyvateľov. Opatrenia a konkrétne aktivity:

1. Ekonomická stabilita a pracovné príležitosti

- **Podpora lokálneho podnikania** - Granty z fondov MAS pre začínajúcich lokálnych podnikateľov, remeselníkov a poľnohospodárov)
- **Podpora micro-podnikov v turizme a službách** - Granty z MAS na zakladanie rodinných penziónov, netradičných ubytovaní (glamping, zážitkové ubytovanie na vidieku) a gastroslužieb postavených na spišských tradíciách
- **Spišská regionálna značka** - Vytvorenie alebo intenzívna podpora systému certifikácie miestnych produktov a služieb (remeselníci, farmári), marketingová podpora zo strany MAS a pomoc s predajom cez spoločný e-shop alebo regionálne tržnice
- **Rozvoj agroturistiky a vidieckeho turizmu** - Vytváranie pracovných miest (cyklotrasy, regionálne produkty, zážitkový turizmus)
- **Zdieľané dielne a inkubátory:** Vytvorenie priestoru (napr. v zrekonštruovanej obecnej budove), kde majú začínajúci mladí remeselníci a tvorcovia prístup k technológiám (3D tlač, drevoobrábacie stroje, šijacie stroje) bez vysokých vstupných nákladov., vytvorenie priestorov s rýchlym internetom pre ľudí pracujúcich na diaľku (home office), ktorí sa vďaka tomu môžu presťahovať z miest späť na vidiek.

2. Infraštruktúra, bývanie a občianska vybavenosť je predpokladom pre udržanie mladých rodín je dostupnosť služieb a bývania.

- **Zachovanie a rozvoj služieb** (rekonštrukcie materských a základných škôl, podpora lokálnych ambulancií lekárov a dostupnosti obchodov v menších obciach)
- **Dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry pre rodiny** (budovanie moderných detských a inkluzívnych ihrísk a oddychových zón)
- **Služby starostlivosti o deti** (podpora zriadenia detských kútikov alebo komunitných klubov, ktoré uľahčia mladým matkám návrat do práce)
- **Dopravné prepojenie** (napr. cyklodoprava), aby dochádzanie za prácou či strednou školou nebolo bariérou.

3. Komunitný život, kultúra a identita

- **Podpora komunitných podujatí** (finančná a organizačná pomoc pre lokálne festivaly, jarmoky a športové podujatia, ktoré spájajú ľudí)
- **Budovanie neformálnych centier** (vytváranie a modernizácia kultúrnych domov, multifunkčných ihrísk, parkov a zón, kde sa môžu stretávať rôzne generácie)
- **Záchrana kultúrneho dedičstva** (zapájanie dobrovoľníkov do obnovy pamiatok a tradícií, čo zvyšuje hrdosť obyvateľov na svoj región)

4. Aktivizácia mladých (dôležité dať mladým ľuďom hlas)

- Zapojenie mladých do rozhodovania o aktivitách v obciach aj v MAS, aby videli, že na ich názore záleží a môžu veci meniť.
- Vytvorenie grantového programu - malé mikrogranty (napr. 500 – 1 000 €) na realizáciu vlastných nápadov – skateparky, čistenie prírody, komunitné záhrady, kina v prírode a podujatí, ktoré vybočujú z rámca klasického folklóru a oslovujú moderného mladého človeka.

5. Zlepšenie mobility a prepojenosti

- **Mikromobilita a cyklodoprava:** Budovanie cyklotrás prepájajúcich obce s mestom Levoča a hlavnými turistickými bodmi

3.) Analýza potrieb rozvoja a potenciálu danej oblasti

Územie MAS LEV tvorí 33 obcí v okrese Levoča, ktorý patrí medzi prioritné okresy. Podľa Tab. 1 na tomto území žijú obyvatelia na rozlohe uvedenej v tabuľke, pričom hustota osídlenia zodpovedá vidieckemu charakteru územia. Celkový počet obyvateľov sa medzi rokmi 2023 a 2024 mierne zvýšil, zmena predstavovala 0,4 %. Dlhodobejší vývoj počtu obyvateľov v období 2014 – 2025 vyjadrený indexom (prvý rok = 100) dosiahol na území MAS hodnotu 99,7, pričom v Prešovskom kraji to bolo 98,8 a v SR 99,8; populácia územia je teda z hľadiska celkového počtu obyvateľov pomerne stabilná. Napriek celkovej stabilite viaceré menšie obce zaznamenali medziročný úbytok obyvateľov (napríklad zmeny v rozpätí od -1,9 % do -5,4 %), čo poukazuje na vnútorné rozdiely v rámci územia.

Veková štruktúra územia je v porovnaní s krajom a SR relatívne priaznivá. Index starnutia (osoby 65+ na jedno dieťa 0 – 14) dosiahol v roku 2025 na území MAS hodnotu 0,89, v kraji 0,94 a v SR 1,24. Podiel detí vo veku 0 – 14 rokov predstavoval 18 %, v kraji 18,1 % a v SR 15,6 %. Podiel obyvateľov vo veku 65 a viac rokov bol 16,1 %, v kraji 17 % a v SR 19,3 %. Územie má teda mladšiu vekovú štruktúru než celoslovenský priemer, čo predstavuje potenciál pre generačnú obnovu, zároveň však kladie nároky na služby pre rodiny s deťmi a mladých ľudí.

Pohyb obyvateľstva potvrdzuje mierne pozitívny prirodzený vývoj a súčasne migračný úbytok. Prirodzený prírastok na 1 000 obyvateľov dosiahol v roku 2025 na území MAS hodnotu 0,15 (kraj 1,89, SR -2,13), migračné saldo na 1 000 obyvateľov -0,3 (kraj -1,8, SR 0,27). Územie teda prirodzeným pohybom obyvateľstvo nestráca, no odchod obyvateľov prevyšuje prisťahovanie, čo súvisí najmä s obmedzenými pracovnými príležitosťami.

Z hľadiska ekonomickej aktivity podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 tvorili pracujúci (vrátane pracujúcich dôchodcov) 40 % (kraj 41,4 %, SR 45,5 %) a nezamestnaní 5,8 % (kraj 6,3 %, SR 4,3 %). Dôchodcovia predstavovali 17,3 % a žiaci stredných škôl a študenti vysokých škôl 5,9 %. Podiel disponibilných uchádzačov o zamestnanie na obyvateľoch vo veku 15 – 64 rokov dosiahol v auguste 2026 na území MAS 5,4 %, v kraji 6,08 % a v SR 4,12 %. Nezamestnanosť a podiel pracujúcich sú na území menej priaznivé než celoslovenský priemer.

Vzdelanostná štruktúra podľa sčítania 2021 vykazuje nižší podiel obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním (17,4 %; kraj 18,2 %, SR 20,8 %) a s úplným stredným vzdelaním s maturitou (24,4 %; kraj 27,3 %, SR 27,8 %), naopak vyšší podiel obyvateľov so základným vzdelaním (27,1 %; kraj 23,4 %, SR 19,2 %). To naznačuje priestor na zvyšovanie kvalifikácie a napĺňanie dopytu podnikateľov po kvalifikovaných pracovníkoch.

Dopyt z územia bol zistený dotazníkovým prieskumom v troch cieľových skupinách (obce a samosprávy, podnikatelia a poľnohospodári, verejnosť a neziskové organizácie) a doplnený prehľadom plánovaných zámerov a realizovaných projektov. Obce ako najnaliehavejšiu oblasť do roku 2029 najčastejšie označili miestne cesty, chodníky a bezpečnosť dopravy, ďalej odpady a životné prostredie, kultúrne a spoločenské zariadenia a verejné priestranstvá. Verejnosť za najzávažnejšie problémy územia považuje málo pracovných miest a odchod mladých ľudí, pričom medzi najviac chýbajúcimi uvádza pracovné príležitosti a obchody a služby. Podnikatelia a poľnohospodári najčastejšie uvádzali, že rozvoju podnikania by najviac pomohli investície do strojov a technológií a prístup k financiám, ako najväčšiu prekážku označili nedostatok financií. Záujem o vzájomnú spoluprácu sa sústreďuje najmä na spoločné projekty obcí, propagáciu a cestovný ruch a zdieľanie techniky. Tento dopyt sa premieta aj do plánovaných zámerov z územia, ktoré sa koncentrujú najmä do oblasti obecnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti, pričom skúsenosti z realizovaných projektov v predchádzajúcom období potvrdzujú dlhodobý dopyt po dobudovaní miestnych komunikácií, verejných priestorov a podpore podnikateľských investícií.

Štatistika územia — súhrn za MAS v porovnaní s krajom a SR

Ukazovateľ	MAS	Kraj	SR	Obdobie
Vývoj počtu obyvateľov (index, prvý rok = 100)	99,7	98,8	99,8	2014 – 2025
Index starnutia (osoby 65+ na jedno dieťa 0–14)	0,89	0,94	1,24	2025
Podiel detí 0–14 rokov	18 %	18,1 %	15,6 %	2025
Podiel obyvateľov 65+ rokov	16,1 %	17 %	19,3 %	2025
Prirodzený prírastok na 1 000 obyvateľov	0,15	1,89	-2,13	2025
Migračné saldo na 1 000 obyvateľov	-0,3	-1,8	0,27	2025
Podiel disponibilných uchádzačov o zamestnanie na obyvateľoch 15–64	5,4 %	6,08 %	4,12 %	08/2026

Štatistika územia — vývoj počtu obyvateľov (stav k 31. 12.)

Rok	Obyvatelia MAS	Muži	Ženy	Index MAS	Index kraj	Index SR
2014	33 391	16 628	16 763	100	100	100
2015	33 396	16 604	16 792	100	100,1	100,1
2016	33 553	16 713	16 840	100,5	100,3	100,3
2017	33 668	16 764	16 904	100,8	100,5	100,4
2018	33 696	16 784	16 912	100,9	100,6	100,5
2019	33 708	16 819	16 889	100,9	100,8	100,7
2020	33 730	16 852	16 878	101	100,9	100,7
2021	33 127	16 489	16 638	99,2	98,5	100,2
2022	33 186	16 532	16 654	99,4	98,6	100,1
2023	33 192	16 507	16 685	99,4	98,6	100,1
2024	33 310	16 588	16 722	99,8	98,8	100
2025	33 305	16 566	16 739	99,7	98,8	99,8

Štatistika územia — veková štruktúra (stav k 31. 12. 2025)

Veková skupina	Obyvatelia MAS	Podiel MAS	Podiel kraj	Podiel SR
0 – 14 rokov	6 004	18 %	18,1 %	15,6 %
15 – 64 rokov	21 937	65,9 %	64,9 %	65,2 %
65 a viac rokov	5 364	16,1 %	17 %	19,3 %
Index starnutia (65+ / 0–14)	N/A	0,89	0,94	1,24

N/A — nevzťahuje sa

Štatistika územia — pohyb obyvateľstva MAS

Rok	Narodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok	Prisťahovaní	Vysťahovaní	Migračné saldo	Saldo na 1 000 obyv. MAS / kraj / SR
2014	367	274	93	423	569	-146	-4,37 / -1,91 / 0,32
2015	386	303	83	388	466	-78	-2,34 / -2,03 / 0,58
2016	389	243	146	472	461	11	0,33 / -1,9 / 0,71
2017	379	282	97	434	416	18	0,53 / -1,85 / 0,68

Rok	Narodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok	Prisťahovaní	Vysťahovaní	Migračné saldo	Saldo na 1 000 obyv. MAS / kraj / SR
2018	375	312	63	462	497	-35	-1,04 / -1,77 / 0,73
2019	395	291	104	414	506	-92	-2,73 / -2,04 / 0,67
2020	399	328	71	475	524	-49	-1,45 / -1,5 / 0,8
2021	405	398	7	482	469	13	0,39 / -1,64 / 0,43
2022	381	322	59	517	517	0	0 / -1,92 / 0,18
2023	344	305	39	460	493	-33	-0,99 / -1,8 / 0,26
2024	351	287	64	546	492	54	1,62 / -1,5 / 0,44
2025	318	313	5	510	520	-10	-0,3 / -1,8 / 0,27

Štatistika územia — uchádzači o zamestnanie (ÚPSVaR)

Obdobie	Uchádzači spolu	Disponibilní	Podiel disp. UoZ na 15–64: MAS / kraj / SR
12/2023	1 574	1 243	5,63 % / 6,26 % / 3,97 %
12/2024	1 527	1 215	5,52 % / 5,94 % / 3,9 %
12/2025	1 565	1 234	5,63 % / 6,23 % / 4,19 %
08/2026	1 502	1 184	5,4 % / 6,08 % / 4,12 %

Štatistika územia — Sčítanie 2021 — najvyššie dosiahnuté vzdelanie (podiel z obyvateľov 15+)

Kategória	Obyvatelia MAS	Podiel MAS	Podiel kraj	Podiel SR
Vysokoškolské	5 010	17,4 %	18,2 %	20,8 %
Vyššie odborné	1 466	5,1 %	5,2 %	5,5 %
Úplné stredné s maturitou	7 028	24,4 %	27,3 %	27,8 %
Stredné odborné bez maturity	6 414	22,3 %	21,6 %	21,7 %
Základné	7 816	27,1 %	23,4 %	19,2 %
Bez školského vzdelania (15+)	165	0,6 %	0,4 %	0,3 %

Štatistika územia — Sčítanie 2021 — ekonomická aktivita (podiel zo všetkých obyvateľov)

Kategória	Obyvatelia MAS	Podiel MAS	Podiel kraj	Podiel SR
Pracujúci (vrátane pracujúcich dôchodcov)	13 257	40 %	41,4 %	45,5 %
Nezamestnaní	1 925	5,8 %	6,3 %	4,3 %
Dôchodcovia	5 740	17,3 %	17,9 %	19,4 %
Žiaci stredných škôl a študenti vysokých škôl	1 962	5,9 %	5,6 %	5 %

Zdroj: ŠÚ SR – Sčítanie 2021, DATAcube (stav k 17. 10. 2026); ÚPSVaR (stav k 17. 10. 2026).

Tabuľka č. 3 Identifikácia potrieb danej oblasti

Identifikácia potrieb danej oblasti	
P1	Zlepšiť miestne cesty, chodníky a bezpečnosť dopravy v obciach. — Miestne cesty, chodníky a bezpečnosť dopravy označilo za najnaliehavejšiu oblasť 92 % obcí (23 z 25). Zhodne s tým sa v zámeroch obcí opakovane objavuje rekonštrukcia miestnych komunikácií a dobudovanie chodníkov. (poradie dôležitosti 1)
P2	Vytvárať pracovné príležitosti a udržať mladých ľudí v území. — Verejnosť označila málo pracovných miest za najzávažnejší problém na 1. mieste (47,1 %, 8 z 17) a pracovné príležitosti za najviac chýbajúce (47,1 %). Odchod mladých ľudí dalo na 1. miesto 35,3 % respondentov a obce udržanie mladých hodnotia len priemerne (3,2 z 5). (poradie dôležitosti 1)
P3	Podporiť miestne podnikanie investíciami do strojov a technológií a prístupom k financiám. — Investície do strojov a technológií by najviac pomohli rozvoju podnikania (66,7 %, 4 z 6) a nedostatok financií označila za najväčšiu prekážku na 1. mieste polovica respondentov (50 %, 3 z 6). Polovica plánuje investíciu nad 100 000 €. (poradie dôležitosti 2)
P4	Rozvíjať cestovný ruch a propagáciu územia na báze spolupráce. — Obce chcú s MAS a ostatnými obcami spolupracovať najmä na propagácii a cestovnom ruchu (64 %, 16 z 25) a podnikatelia vidia spoluprácu najviac v cestovnom ruchu (50 %, 3 z 6). V otvorených odpovediach prevláda potenciál Levočských vrchov, cyklotrás a kultúrno-historického dedičstva. (poradie dôležitosti 2)
P5	Vytvoriť a obnoviť miesta na stretávanie, kultúru a voľný čas. — Obce označili kultúrne a spoločenské zariadenia (40 %) a športové a voľnočasové zariadenia (28 %) za naliehavé. Verejnosti najviac chýbajú miesta na stretávanie a oddych a služby pre rodiny s deťmi (po 29,4 %, 5 z 17). (poradie dôležitosti 3)
P6	Riešiť odpady, životné prostredie a adaptáciu na zmenu klímy. — Odpady a životné prostredie označilo za naliehavú oblasť 44 % obcí (11 z 25). V zámeroch obcí sa opakovane objavujú zberné dvory, kompostoviská a vodozádržné opatrenia. (poradie dôležitosti 3)
P7	Infraštruktúra pre návštevníkov územia MAS — Rozvoj, výstavba a rekonštrukcia turistických a cykloturistických a bežeckých trás, zachovanie ľudovej kultúry a remesiel. (poradie dôležitosti 1)
P8	Nevyhovujúci stav kultúrnych a spoločenských zariadení a nedostatok miest na komunitný život — Kultúrne domy, komunitné priestory a zariadenia pre spoločenský život sú v mnohých obciach zastarané alebo nedostatočné. Absenciu miest na stretávanie a oddych pociťujú obyvatelia aj samosprávy ako výraznú slabinu obmedzujúcu kvalitu života na vidieku. (poradie dôležitosti 2)
P9	Kvalitné verejné priestranstvá, parky a oddychové zóny — Centrálne zóny, námestia a verejné priestranstvá v mnohých obciach sú zanedbanými a nevzhľadnými miestami, ktoré znižujú atraktivitu obcí pre obyvateľov aj návštevníkov. Revitalizácia verejného priestoru patrí medzi opakovane identifikované potreby. (poradie dôležitosti 2)
P10	Zanedbaný stav a ohrozenie kultúrneho a historického dedičstva v obciach — Historické pamiatky, sakrálne objekty a ľudová architektúra sú v mnohých obciach v zlom technickom stave a vyžadujú obnovu. Nevyužitý kultúrny potenciál znižuje atraktivitu územia pre obyvateľov aj návštevníkov. (poradie dôležitosti 3)

Identifikované potreby územia zhrnuté v Tab. 3 vychádzajú zo sociálno-demografickej analýzy a z výsledkov dotazníkového prieskumu troch cieľových skupín, doplnených o plánované zámery a skúsenosti z realizovaných projektov. Spája ich zameranie na udržanie obyvateľstva a kvalitu života na vidieku — na pracovné príležitosti a udržanie mladých ľudí, na miestne podnikanie a cestovný ruch, na dostupnú obecnú infraštruktúru a služby i na životné prostredie. Potreby sú zoradené podľa dôležitosti odvodenej z miery a opakovateľnosti dopytu v jednotlivých cieľových skupinách.

4.) Ciele uvedenej SMR vrátane merateľných cieľových hodnôt výsledkov a súvisiace plánované akcie

4.1 Ciele a väzba na strategické dokumenty

Ciele stratégie miestneho rozvoja nadväzujú na analýzu územia a na potreby identifikované v Tab. 3. Strategický cieľ je ďalej rozpracovaný do priorít a aktivít, pričom každá aktivita má väzbu na konkrétne potreby územia. Prehľad strategického cieľa, priorít, aktivít a ich väzieb na potreby je uvedený v Tab. 4.

4.2. Strategický cieľ

Strategickým cieľom je posilniť kvalitu života obyvateľov a udržateľný rozvoj územia MAS LEV prostredníctvom zlepšenia miestnej infraštruktúry a bezpečnosti dopravy, vytvárania pracovných príležitostí a podmienok pre miestne podnikanie, rozvoja cestovného ruchu a turistickej infraštruktúry na báze vzájomnej spolupráce, ako aj obnovy verejných priestorov a starostlivosti o životné prostredie, s osobitným dôrazom na udržanie mladých ľudí v území a zachovanie kultúrno-historického dedičstva.

Strategický cieľ nadväzuje na potreby identifikované v analytickej časti a zhrnuté v Tab. 3, najmä na Zlepšenie miestnych ciest, chodníkov a bezpečnosť dopravy v obciach, Rozvoj cestovného ruchu a propagáciu územia na báze spolupráce, Vytvorenie a obnovu miest na stretávanie, kultúru a voľný čas, rozvoj, výstavba a rekonštrukcia turistických a cykloturistických a bežeckých trás, zachovanie ľudovej kultúry a remesiel, Podporiť miestne podnikanie investíciami do strojov a technológií, Vytvárať pracovné príležitosti a udržať mladých ľudí v území. Definovanie cieľa je odôvodnené analýzou a ku každej zvolenej priorite a aktivite sú priradené potreby, ktoré budú napĺňané; MAS zároveň preukazuje, že stanovené ciele prispievajú k cieľom Strategického plánu SPP 2023 – 2027.

4.3. Priority a aktivity

Priority sú v rámci intervencie 77.1 LEADER pevne stanovené v SP SPP 2023 – 2027 a MAS ich obsahovo nemení. Pre každú zvolenú prioritu MAS vybrala aktivity z odporúčaného zoznamu aktivít pre danú prioritu a priradila im potreby územia, ktoré sa nimi napĺňajú. Poskytovateľ nestanovuje povinné priority ani minimálny či maximálny počet implementovaných priorít; MAS zvolila nižšie uvedené priority a aktivity na základe identifikovaných rozvojových potrieb a potenciálu územia.

Priorita 1 — Podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi poľnohospodárskymi a spracovateľskými subjektmi v miestnom kontexte. V rámci priority MAS zvolila aktivitu Podpora spolupráce poľnohospodárskych a spracovateľských subjektov v území MAS. Aktivita reaguje na potrebu vytvárať pracovné príležitosti a udržať mladých ľudí v území (P2) a na potrebu podporiť miestne podnikanie investíciami do strojov a technológií a prístupom k financiám (P3).

Priorita 2 — Podpora podnikateľských aktivít s cieľom rozvoja vidieckeho hospodárstva. V rámci priority MAS zvolila aktivity Diverzifikácia ekonomických činností v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch mimo činností poľnohospodárstva a lesníctva, Zakladanie a rozvoj nepoľnohospodárskych alebo nelesníckych podnikov vo vidieckych oblastiach a Sieťovanie a spolupráca medzi subjektmi na miestnej úrovni. Aktivity reagujú na potrebu vytvárať pracovné príležitosti a udržať mladých ľudí v území (P2) a na potrebu podporiť miestne podnikanie investíciami do strojov a technológií a prístupom k financiám (P3); aktivita sieťovania a spolupráce zároveň napĺňa potrebu rozvíjať cestovný ruch a propagáciu územia na báze spolupráce (P4).

Priorita 3 — Rozvoj obcí, miestnej infraštruktúry, základných služieb a spoločenského a komunitného života. V rámci priority MAS zvolila aktivity Rozvoj miestnej verejnej infraštruktúry, Rozvoj miestnych základných služieb obcí a Sociálny alebo komunitno-prospešný cieľ zameraný na riešenie sociálneho vylúčenia a nezamestnanosti, marginalizované komunity, začlenenie migrantov, podporu žien, mládeže a aktívne starnutie na vidieku. Aktivita Rozvoj miestnej verejnej infraštruktúry reaguje na potreby zlepšiť miestne cesty, chodníky a bezpečnosť dopravy v obciach (P1), rozvíjať cestovný ruch a propagáciu územia na báze spolupráce (P4), vytvoriť a obnoviť miesta na stretávanie, kultúru a voľný

čas (P5), riešiť odpady, životné prostredie a adaptáciu na zmenu klímy /ako kanalizáciu a ČOV/ (P6), zabezpečiť infraštruktúru pre návštevníkov územia MAS (P7) a na potrebu kvalitných verejných priestranstiev, parkov a oddychových zón (P9). Aktivita Rozvoj miestnych základných služieb obcí reaguje na potreby P1, P6, P7 a na potrebu riešiť nevyhovujúci stav kultúrnych a spoločenských zariadení a nedostatok miest na komunitný život (P8). Aktivita so sociálnym alebo komunitno-prospešným cieľom reaguje na potreby P4, P5 a na potrebu riešiť zanedbaný stav a ohrozenie kultúrneho a historického dedičstva v obciach (P10).

Pre intervenciu 77.1 LEADER poskytovateľ v rámci priorít nestanovuje povinne implementované priority ani ich minimálny či maximálny počet. Podrobné spracovanie jednotlivých aktivít vrátane cieľov v rámci priorít, oprávnených prijímateľov, intenzity pomoci, oprávnených výdavkov, výšky príspevku a merateľných ukazovateľov na úrovni projektov je súčasťou Akčného plánu SMR LEADER (Tab. 5 až 9).

4.4. Väzba na strategické dokumenty

Stratégia je prepojená na relevantné strategické a programové dokumenty. Strategický cieľ, priority a aktivity nadväzujú na Strategický plán SPP SR 2023 – 2027 a prispievajú k jeho cieľom. Na regionálnej a miestnej úrovni je stratégia previazaná s Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja do roku 2030, Územným plánom, programami hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí a mikroregiónov, Plánom rozvoja prioritného okresu Levoča a so Stratégiou cestovného ruchu v okrese Levoča na obdobie 2021 – 2027 s výhľadom do roku 2030. Programy rozvoja obcí územia v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti rozpracúvajú ciele do opatrení a aktivít, ktoré sa obsahovo prekrývajú so zameraním priorít stratégie najmä v oblasti miestnej a občianskej infraštruktúry a kultúrno-spoločenských zariadení. Plán rozvoja prioritného okresu Levoča kladie dôraz na využitie prírodného, kultúrneho a historického potenciálu okresu a na tvorbu pracovných príležitostí, čo zodpovedá zameraniu priorít stratégie na podnikanie, cestovný ruch a kvalitu života. Stratégia cestovného ruchu v okrese Levoča zdôrazňuje rozvoj infraštruktúry a služieb cestovného ruchu a destinačný manažment územia, na čo stratégia nadväzuje prostredníctvom aktivít podporujúcich spoluprácu a turistickú infraštruktúru.

Stratégia nadväzuje na tieto strategické dokumenty: Strategický plán SPP 2023 – 2027, PHSR VÚC 2030, Územný plán, PHSR obcí / mikroregiónov, Plán rozvoja prioritného okresu a Stratégia cestovného ruchu v okrese Levoča (2021-2027) - výhľadovo do 2030. Jej strategický cieľ a zvolené priority sú v súlade s ich zameraním na rozvoj vidieka a územia MAS.

Tabuľka č. 4 Strategický cieľ SMR

Strategický cieľ SMR Posilniť kvalitu života obyvateľov a udržateľný rozvoj územia MAS LEV prostredníctvom zlepšenia miestnej infraštruktúry a bezpečnosti dopravy, vytvárania pracovných príležitostí a podmienok pre miestne podnikanie, rozvoja cestovného ruchu a turistickej infraštruktúry na báze vzájomnej spolupráce, ako aj obnovy verejných priestorov a starostlivosti o životné prostredie – s osobitným dôrazom na udržanie mladých ľudí v území a zachovanie kultúrno-historického dedičstva.	
Priorita 1	**Podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi poľnohospodárskymi a spracovateľskými subjektmi v miestnom kontexte**
Aktivita č. 1: Podpora spolupráce poľnohospodárskych a spracovateľských subjektov v území MAS Potreby z Tab. 3: P2 Vytvárať pracovné príležitosti a udržať mladých ľudí v území.; P3 Podporiť miestne podnikanie investíciami do strojov a technológií a prístupom k financiám.	
Priorita 2	**Podpora podnikateľských aktivít s cieľom rozvoja vidieckeho hospodárstva**

Strategický cieľ SMR
Posilniť kvalitu života obyvateľov a udržateľný rozvoj územia MAS LEV prostredníctvom zlepšenia miestnej infraštruktúry a bezpečnosti dopravy, vytvárania pracovných príležitostí a podmienok pre miestne podnikanie, rozvoja cestovného ruchu a turistickej infraštruktúry na báze vzájomnej spolupráce, ako aj obnovy verejných priestorov a starostlivosti o životné prostredie – s osobitným dôrazom na udržanie mladých ľudí v území a zachovanie kultúrno-historického dedičstva.
Aktivita č. 1: Diverzifikácia ekonomických činností v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch mimo činností poľnohospodárstva a lesníctva Potreby z Tab. 3: P2 Vytvárať pracovné príležitosti a udržať mladých ľudí v území.; P3 Podporiť miestne podnikanie investíciami do strojov a technológií a prístupom k financiám. **Aktivita č. 2:** Zakladanie a rozvoj nepoľnohospodárskych alebo nelesníckych podnikov vo vidieckych oblastiach Potreby z Tab. 3: P2 Vytvárať pracovné príležitosti a udržať mladých ľudí v území.; P3 Podporiť miestne podnikanie investíciami do strojov a technológií a prístupom k financiám. **Aktivita č. 3:** Sieťovanie a spolupráca medzi subjektmi na miestnej úrovni Potreby z Tab. 3: P2 Vytvárať pracovné príležitosti a udržať mladých ľudí v území.; P3 Podporiť miestne podnikanie investíciami do strojov a technológií a prístupom k financiám.; P4 Rozvíjať cestovný ruch a propagáciu územia na báze spolupráce.

Priorita 3	**Rozvoj obcí, miestnej infraštruktúry, základných služieb a spoločenského a komunitného života**
Aktivita č. 1: Rozvoj miestnej verejnej infraštruktúry Potreby z Tab. 3: P1 Zlepšiť miestne cesty, chodníky a bezpečnosť dopravy v obciach.; P5 Vytvoriť a obnoviť miesta na stretávanie, kultúru a voľný čas.; P6 Riešiť odpady, životné prostredie a adaptáciu na zmenu klímy.; P7 Infraštruktúra pre návštevníkov územia MAS; P9 Kvalitné verejné priestranstvá, parky a oddychové zóny **Aktivita č. 2:** Rozvoj miestnych základných služieb obcí. Potreby z Tab. 3: P1 Zlepšiť miestne cesty, chodníky a bezpečnosť dopravy v obciach.; P6 Riešiť odpady, životné prostredie a adaptáciu na zmenu klímy.; P7 Infraštruktúra pre návštevníkov územia MAS; P8 Nevyhovujúci stav kultúrnych a spoločenských zariadení a nedostatok miest na komunitný život **Aktivita č. 3:** Sociálny alebo komunitno-prospešný cieľ zameraný na riešenie sociálneho vylúčenia a nezamestnanosti, marginalizované komunity, začlenenie migrantov, podporu žien, mládeže a aktívne starnutie na vidieku. Potreby z Tab. 3: P5 Vytvoriť a obnoviť miesta na stretávanie, kultúru a voľný čas.; P10 Zanedbaný stav a ohrozenie kultúrneho a historického dedičstva v obciach	

Priorita 4	**Podpora sociálno – ekonomického zdieľania vertikálnych služieb na území MAS**
Nerelevantné	
Projekty spolupráce MAS	
Nerelevantné	

Priority v rámci kritéria:

- Zvolené priority a aktivity vychádzajú z potrieb územia identifikovaných v Tab. 3 a sú rozpracovaním strategického cieľa podľa Tab. 4.
- Priorita 1 reaguje na potrebu vytvárať pracovné príležitosti a udržať mladých ľudí v území a na potrebu podporiť miestne podnikanie investíciami a prístupom k financiám.
- Priorita 2 nadväzuje na rovnaké potreby v oblasti podnikania a zamestnanosti a dopĺňa ich o rozvoj cestovného ruchu a spolupráce v území.
- Priorita 3 reaguje na potreby v oblasti miestnej infraštruktúry, dopravy, základných služieb, verejných priestranstiev, životného prostredia a kultúrno-spoločenského a komunitného života.
- Priority majú väzbu na strategické dokumenty uvedené v Tab. 4 a v rámci intervencie 77.1 LEADER poskytovateľ nestanovuje povinné priority ani minimálny či maximálny počet implementovaných priorít.

5.) Akčný plán SMR LEADER

Tabuľka č. 5 Akčný plán v rámci priority č. 1

Názov priority	Priorita 1 - Podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi poľnohospodárskymi a spracovateľskými subjektmi v miestnom kontexte
Názov aktivity/aktivít	Podpora spolupráce poľnohospodárskych a spracovateľských subjektov v území MAS
Ciele v rámci Priority 1	Podpora miestnych mikro, malých a stredných poľnohospodárskych a spracovateľských podnikov s cieľom zvýšiť ich konkurencieschopnosť prostredníctvom investícií, nových technológií, inovácií a digitalizácie. Podpora zameraná na väčšie prínosy spolupráce v miestnom kontexte, predovšetkým prostredníctvom prepojenia produkčnej funkcie poľnohospodárstva so sociálnou funkciou miestneho územia. Partnerstvo by malo pozostávať z minimálne 2 partnerov v rámci projektu.
Oprávnení prijímatelia	• Mikro, malé a stredné poľnohospodárske spracovateľské podniky a subjekty[12] podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby, spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a/alebo potravinárskej výroby (s výnimkou rybích produktov) v rámci celého rozsahu činností, • Fyzické a právnické osoby (mikro, malé a stredné podniky).
Intenzita pomoci **Investície: 85%** **Neproduktívne investície a investície, ktoré majú neziskový charakter: 100%**	- Pomer verejných zdrojov pre menej rozvinuté regióny: 64 % (Európsky poľnohospodársky fond na rozvoj vidieka EÚ) a 36 % (štátny rozpočet SR)
Oprávnené výdavky	• Stroje, prístroje a technológie, triedenie a balenie, manipulačné vozíky v súvislosti s poľnohospodárskou prvovýrobou a so spracovaním a uvádzaním na trh, s cieľom vytvoriť nové alebo kvalitnejšie mieste výrobky a investície na vybudovanie a zariadenie vlastných podnikových predajní (napr. spracovateľské linky, spracovateľské technológie, baliace stroje a technika, ekologické obalové technológie, manipulačná technika, stavebné úpravy, predajné pulty), • Podmienkou oprávnenosti je preukázanie pridanej hodnoty a prínos pre územie MAS
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	- Minimálna výška príspevku (EPFRV + ŠR) nie je stanovená, - Maximálna výška podpory pre projekty v rámci SMR je **100 000 EUR** (nevzťahuje sa na projekty spolupráce MAS).
Finančný plán	

	Spolu	EÚ	ŠR	VZ
menej rozvinutý región	200 000,00 €	128 000,00 €	72 000,00 €	35 294,12 €
ostatný región	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Spolu	**200 000,00 €**	**128 000,00 €**	**72 000,00 €**	**35 294,12 €**

[1] Žiadateľ sa klasifikuje ako mikro, malý, stredný alebo veľký podnik sám v súlade s určujúcou definíciou (samoposúdenie).
[2] V zmysle čl. 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ je podnikom subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť bez ohľadu na jeho právne postavenie, spôsob financovania a bez ohľadu na to, či dosahuje zisk. Hospodárskou činnosťou sa pritom rozumie každá činnosť spočívajúca v ponuke tovarov a/alebo služieb na trhu, pre účely akčného plánu sú to konkrétne:
– združenia fyzických alebo právnických osôb
– neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby
– fyzické osoby alebo právnické osoby (podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka)
– subjekty územnej samosprávy

Názov priority	Priorita 1 - Podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi poľnohospodárskymi a spracovateľskými subjektmi v miestnom kontexte
Merateľné ukazovatele projektu	

Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
R.37	Nové pracovné miesta podporované v projektoch SPP	Počet	0	1
R.38	Podiel vidieckeho obyvateľstva, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja	Počet	0	500

Indikatívny harmonogram výziev	2027 / 2. štvrťrok

Tabuľka č. 6 Akčný plán v rámci priority č. 2

Názov priority	Priorita 2 - Podpora podnikateľských aktivít s cieľom rozvoja vidieckeho hospodárstva
Názov aktivity/aktivít	• Diverzifikácia ekonomických činností v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch mimo činností poľnohospodárstva a lesníctva • Zakladanie a rozvoj nepoľnohospodárskych alebo nelesníckych podnikov vo vidieckych oblastiach • Sieťovanie a spolupráca medzi subjektmi na miestnej úrovni
Ciele v rámci Priority 2	Zameranie na tvorbu pridanej hodnoty, pracovných príležitostí a príjmov s cieľom rozvoja vidieckej ekonomiky podporou podnikateľských aktivít prostredníctvom diverzifikácie vrátane podpory agroturistiky, vidieckeho cestovného ruchu, ekoturistiky a pod., zakladaním nových a rozvojom existujúcich nepoľnohospodárskych a nelesníckych podnikov vo vidieckych oblastiach. Sieťovaním a spoluprácou medzi subjektmi na miestnej úrovni sa podporí vzájomná spolupráca v rámci odvetvia poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, cestovného ruchu a pri rozvoji služieb/ marketingu v oblasti cestovného ruchu a pod. Podporené môžu byť aj podniky zriadené v zmysle podmienok o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch.
Oprávnení prijímatelia	• fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby, • mikro, malé a stredné podniky[3] vo vidieckych oblastiach, • obce, obecný podnik, združenia obcí s právnou subjektivitou, • občianske združenia, sociálne podniky, • neziskové organizácie, • oblastná organizácia cestovného ruchu.
Intenzita pomoci **Investície: 85%** **Neproduktívne investície a investície, ktoré majú neziskový charakter: 100%**	- Pomer verejných zdrojov pre menej rozvinuté regióny: 64 % (Európsky poľnohospodársky fond na rozvoj vidieka EÚ) a 36 % (štátny rozpočet SR)

[3] V zmysle čl. 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ je podnikom subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť bez ohľadu na jeho právne postavenie, spôsob financovania a bez ohľadu na to, či dosahuje zisk. Hospodárskou činnosťou sa pritom rozumie každá činnosť spočívajúca v ponuke tovarov a/alebo služieb na trhu, pre účely akčného plánu sú to konkrétne:
– združenia fyzických alebo právnických osôb
– neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby
– fyzické osoby alebo právnické osoby (podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka)
– subjekty územnej samosprávy

Názov priority	Priorita 2 - Podpora podnikateľských aktivít s cieľom rozvoja vidieckeho hospodárstva
Oprávnené výdavky	• stroje, prístroje, technológie a vybavenie súvisiace so zakladaním a rozvojom podnikateľských aktivít • stavebné investície a technické zhodnotenie objektov súvisiace s podnikateľskou činnosťou (napr. rekonštrukcia, modernizácia a výstavba prevádzok, prevádzok služieb), • vybavenie prevádzok a zariadení (interiérové a exteriérové vybavenie, zariadenie prevádzok, mobiliár), • investície do rozvoja cestovného ruchu a agroturistiky (napr. doplnkové služby, rekreačná infraštruktúra), • investície do digitalizácie a inovácií (napr. softvér, IT vybavenie, rezervačné systémy, marketingové nástroje), • marketing a propagácia (napr. tvorba značky, webové stránky, propagačné materiály, podpora predaja produktov a služieb), • podpora spolupráce a sieťovania (napr. spoločné projekty, spoločné marketingové aktivity, tvorba regionálnych produktov a značiek), • investície súvisiace so sociálnym podnikaním a integráciou znevýhodnených skupín do pracovného procesu, • doplnkové investície do energetickej efektívnosti súvisiace s podnikateľskou činnosťou (nie ako hlavný cieľ projektu).
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	- Minimálna výška príspevku (EPFRV + ŠR) nie je stanovená, - Maximálna výška podpory pre projekty v rámci SMR je **100 000 EUR** (nevzťahuje sa na projekty spolupráce MAS).

Finančný plán

	Spolu	EÚ	ŠR	VZ
menej rozvinutý región	200 000,00 €	128 000,00 €	72 000,00 €	35 294,12 €
ostatný región	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Spolu	**200 000,00 €**	**128 000,00 €**	**72 000,00 €**	**35 294,12 €**

Merateľné ukazovatele projektu

Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
R.37	Nové pracovné miesta podporované v projektoch SPP	Počet	0	1
R.38	Podiel vidieckeho obyvateľstva, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja	Počet	0	500

Indikatívny harmonogram výziev	2027 / 2. štvrťrok

Tabuľka č. 7 Akčný plán v rámci priority č. 3

Názov priority	Priorita 3 - Rozvoj obcí, miestnej infraštruktúry, základných služieb a spoločenského a komunitného života
Názov aktivity/aktivít	• Rozvoj miestnej verejnej infraštruktúry • Rozvoj miestnych základných služieb obcí.

Názov priority	Priorita 3 - Rozvoj obcí, miestnej infraštruktúry, základných služieb a spoločenského a komunitného života
	• Sociálny alebo komunitno-prospešný cieľ zameraný na riešenie sociálneho vylúčenia a nezamestnanosti, marginalizované komunity, začlenenie migrantov, podporu žien, mládeže a aktívne starnutie na vidieku.
Ciele v rámci Priority 3	Cieľom Priority 3 je zatraktívniť vidiecke oblasti pre život obyvateľov, a to skvalitňovaním miestnej infraštruktúry — vrátane miestnych komunikácií, chodníkov a verejných priestranstiev — a rozvojom základných služieb obcí. Priorita zároveň podporuje spoločenský a komunitný život obnovou kultúrnych, spoločenských a voľnočasových zariadení, ako aj zachovaním kultúrneho a historického dedičstva územia. Osobitná pozornosť je venovaná riešeniu sociálneho vylúčenia, aktívnemu starnutiu a zapojeniu mládeže, žien a marginalizovaných skupín do života na vidieku. Rozvoj turistickej infraštruktúry, cyklotrás a propagácia prírodného a kultúrneho potenciálu prispievajú k zvýšeniu návštevnosti a celkovej atraktivity územia.
Oprávnení prijímatelia	• sociálne podniky, • obce, obecné podniky, združenia obcí s právnou subjektivitou, • občianske združenia, sociálne podniky, neziskové organizácie.
Intenzita pomoci **Investície: 85%** **Neproduktívne investície a investície, ktoré majú neziskový charakter: 100%**	- Pomer verejných zdrojov pre menej rozvinuté regióny: 64 % (Európsky poľnohospodársky fond na rozvoj vidieka EÚ) a 36 % (štátny rozpočet SR)
Oprávnené výdavky	• stavebné práce a stavebné úpravy súvisiace s rozvojom miestnej verejnej infraštruktúry, • investície do miestnych základných služieb, občianskej a technickej vybavenosti, • smart riešenia a informačné technológie súvisiace so zlepšením verejných služieb a infraštruktúry, • investície súvisiace so zachovaním tradícií, kultúrnou a komunitnou činnosťou, • opatrenia zamerané na energetickú úspornosť a energetickú hospodárnosť budov, ak sú doplnkovou súčasťou projektu, technické a technologické vybavenie objektov, napr. vykurovacie zariadenia, vnútorné rozvody či zariadenia zvyšujúce energetickú hospodárnosť.
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	- Minimálna výška príspevku (EPFRV + ŠR) nie je stanovená, - Maximálna výška podpory pre projekty v rámci SMR je **100 000 EUR** (nevzťahuje sa na projekty spolupráce MAS).
Finančný plán	

	Spolu	EÚ	ŠR	VZ
menej rozvinutý región	1 013 852,77 €	648 865,77 €	364 987,00 €	0,00 €
ostatný región	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Spolu	**1 013 852,77 €**	**648 865,77 €**	**364 987,00 €**	**0,00 €**

Názov priority	Priorita 3 - Rozvoj obcí, miestnej infraštruktúry, základných služieb a spoločenského a komunitného života
Merateľné ukazovatele projektu	

Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
R.37	Nové pracovné miesta podporované v projektoch SPP	Počet	0	1
R.38	Podiel vidieckeho obyvateľstva, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja	Počet	0	17 000

Indikatívny harmonogram výziev	2027 / 2. štvrťrok

Tabuľka č. 8 Akčný plán v rámci priority č. 4

Názov priority	Priorita 4 - Podpora sociálno – ekonomického zdieľania vertikálnych služieb na území MAS
Názov aktivity/aktivít	*Nerelevantné*
Ciele v rámci Priority 4	
Oprávnení prijímatelia	
Intenzita pomoci **Investície: 85%** **Neproduktívne investície a investície, ktoré majú neziskový charakter: 100%**	
Oprávnené výdavky	
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	- Minimálna výška príspevku (EPFRV + ŠR) nie je stanovená, - Maximálna výška podpory pre projekty v rámci SMR je **100 000 EUR** (nevzťahuje sa na projekty spolupráce MAS).
Finančný plán (oprávnení prijímatelia - MAS, ktorým bola schválená SMR a udelený štatút v programovom období 2023 – 2027)	

	Spolu	EÚ	ŠR	VZ
menej rozvinutý región				
ostatný región				
Spolu				

Finančný plán (oprávnení prijímatelia – obce, obecný podnik, združenia obcí s právnou subjektivitou)	

	Spolu	EÚ	ŠR	VZ
menej rozvinutý región				
ostatný región				
Spolu				

<table>
<tr><td>Názov priority</td><td>Priorita 4 - Podpora sociálno – ekonomického zdieľania vertikálnych služieb na území MAS</td></tr>
<tr><td>Merateľné ukazovatele projektu</td><td>
<table>
<tr><td>Kód/ID</td><td>Názov/Ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td></tr>
<tr><td>R.37</td><td>Nové pracovné miesta podporované v projektoch SPP</td><td>Počet</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>R.38</td><td>Podiel vidieckeho obyvateľstva, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja</td><td>Počet</td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Indikatívny harmonogram výziev (oprávnení prijímatelia – obce, obecný podnik, združenia obcí s právnou subjektivitou</td><td></td></tr>
</table>

MAS si prioritu č. 4 nezvolila.

Tabuľka č. 9 Akčný plán SMR pre projekty spolupráce MAS

<table>
<tr><th colspan="2">Akčný plán SMR pre projekty spolupráce MAS</th></tr>
<tr><td>Názov aktivity/aktivít</td><td>Nerelevantné</td></tr>
<tr><td>Ciele projektov spolupráce</td><td></td></tr>
<tr><td>Oprávnení prijímatelia</td><td></td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci
Investície: 85%
Neproduktívne investície a investície, ktoré majú neziskový charakter: 100%</td><td></td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky</td><td></td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (minimálna a maximálna)</td><td>- Minimálna výška príspevku (EPFRV + ŠR) nie je stanovená,
- Maximálna výška podpory pre projekty v rámci SMR je 50 000 EUR (nevzťahuje sa na projekty spolupráce MAS).</td></tr>
<tr><td>Finančný plán</td><td>
<table>
<tr><td></td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td></tr>
<tr><td>menej rozvinutý región</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

Akčný plán SMR pre projekty spolupráce MAS	

	ostatný región				
	Spolu				

Merateľné ukazovatele projektu

Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
R.37	**Nové pracovné miesta podporované v projektoch SPP**	**Počet**		
R.38	**Podiel vidieckeho obyvateľstva, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja**	**Počet**		

MAS v tomto období neplánuje projekty spolupráce.

Opatrenia týkajúce sa riadenia, monitorovania a hodnotenia, ktorými sa preukáže schopnosť miestnej akčnej skupiny plniť uvedenú cieľovú skupinu

Tabuľka č. 10 pre povinné ukazovatele na úrovni intervencie 77.1 LEADER SP SPP 2023 - 2027

Názov cieľového ukazovateľa	Aktivity, ktoré plnia daný merateľný ukazovateľ	Cieľová hodnota v roku 2029
R.37 Nové pracovné miesta podporované v projektoch SPP	Priorita 1: Podpora spolupráce poľnohospodárskych a spracovateľských subjektov v území MAS Priorita 2: Diverzifikácia ekonomických činností v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch mimo činností poľnohospodárstva a lesníctva; Zakladanie a rozvoj nepoľnohospodárskych alebo nelesníckych podnikov vo vidieckych oblastiach; Sieťovanie a spolupráca medzi subjektmi na miestnej úrovni Priorita 3: Rozvoj miestnej verejnej infraštruktúry; Rozvoj miestnych základných služieb obcí; Sociálny alebo komunitno-prospešný cieľ zameraný na riešenie sociálneho vylúčenia a nezamestnanosti, marginalizované komunity,	3

Názov cieľového ukazovateľa	Aktivity, ktoré plnia daný merateľný ukazovateľ	Cieľová hodnota v roku 2029
	začlenenie migrantov, podporu žien, mládeže a aktívne starnutie na vidieku	
R.38 Podiel vidieckeho obyvateľstva, na ktoré sa vzťahujú SMR, budú plnené na projektovej úrovni a musia prispievať cieľom SMR	Priorita 1: Podpora spolupráce poľnohospodárskych a spracovateľských subjektov v území MAS Priorita 2: Diverzifikácia ekonomických činností v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch mimo činností poľnohospodárstva a lesníctva; Zakladanie a rozvoj nepoľnohospodárskych alebo nelesníckych podnikov vo vidieckych oblastiach; Sieťovanie a spolupráca medzi subjektmi na miestnej úrovni Priorita 3: Rozvoj miestnej verejnej infraštruktúry; Rozvoj miestnych základných služieb obcí; Sociálny alebo komunitno-prospešný cieľ zameraný na riešenie sociálneho vylúčenia a nezamestnanosti, marginalizované komunity, začlenenie migrantov, podporu žien, mládeže a aktívne starnutie na vidieku	17 000

Monitorovanie slúži MAS na priebežné sledovanie pokroku pri implementácii stratégie a na posudzovanie miery napĺňania stanovených cieľov a výsledkov. Je založené na pravidelnom zbere, vykazovaní a vyhodnocovaní údajov o realizácii SMR a na pravidelnom posudzovaní pokroku pri dosahovaní cieľov; pri jeho nastavení MAS zohľadňuje nielen realizáciu jednotlivých intervencií a projektov, ale aj ich prínos pre územie MAS a napĺňanie identifikovaných potrieb územia. Sledovanie sa opiera o povinné merateľné ukazovatele R.37 (Nové pracovné miesta podporované v projektoch SPP) a R.38 (Podiel vidieckeho obyvateľstva, na ktoré sa vzťahujú SMR), ktorých cieľové hodnoty sú uvedené v Tab. 10. Spolu s nimi MAS sleduje aj alikvotne napĺňané vedľajšie ukazovatele uvedené v Tab. 11. Ukazovatele sa plnia na projektovej úrovni a musia prispievať k cieľom SMR; zdrojom údajov sú podklady z realizovaných a overených projektov konečných užívateľov.

Zber a vyhodnocovanie údajov zabezpečuje kancelária MAS, výsledky monitorovania prerokúvajú orgány MAS. Údaje sa získavajú z projektovej dokumentácie konečných užívateľov a z vlastných záznamov MAS o priebehu výziev a realizácii projektov. Na základe vyhodnotenia dosiahnutých hodnôt voči cieľom podľa Tab. 10 a Tab. 11 MAS priebežne posudzuje pokrok v implementácii stratégie.

Tabuľka č. 11 pre nepovinné ukazovatele na úrovni intervencie 77.1 LEADER SP SPP 2023 - 2027

Názov cieľového ukazovateľa	Aktivity, ktoré plnia daný merateľný ukazovateľ	Cieľová hodnota v roku 2029
R.1 Počet osôb využívajúcich poradenstvo, odbornú prípravu, výmenu vedomostí alebo zúčastňujúcich sa v operačných skupinách európskeho partnerstva v oblasti inovácií (EIP), ktoré sú podporované z SPP v súvislosti s environmentálnou alebo klimatickou výkonnosťou	Hodnota zahŕňa osoby, ktoré v rámci podporených projektov absolvujú poradenstvo alebo odbornú prípravu.	1
R.10 Lepšia organizácia dodávateľského reťazca	Hodnota zahŕňa podnikateľov podporených v priorite 1, ktorí do svojej ponuky zaradia miestne produkty a tým skrátia cestu produktov od výrobcu k spotrebiteľovi.	1
R.40 Inteligentná transformácia vidieckej ekonomiky	Hodnota zahŕňa projekty, ktoré do územia prinesú inovatívne a digitálne riešenia. Ide napr. o podnikateľov, ktorí zavedú nové technológie a digitálne služby.	1
R.39 Rozvíjanie vidieckeho hospodárstva	Hodnota zodpovedá počtu obyvateľov celého územia MAS, na ktoré sa stratégia vzťahuje.	500
R.41 Prepájanie európskeho vidieka: podiel vidieckeho obyvateľstva, ktoré využíva výhody zlepšeného prístupu k službám a infraštruktúre prostredníctvom podpory SPP	Hodnota zodpovedá počtu obyvateľov celého územia MAS, na ktoré sa stratégia vzťahuje.	17 000
R.42 Podporovanie sociálneho začlenenia: počet osôb, na ktoré sa vzťahujú podporované projekty sociálneho začlenenia	Hodnota zodpovedá počtu obyvateľov celého územia MAS, na ktoré sa stratégia vzťahuje.	15 000

Ukazovatele, ku ktorým stratégia prispieva, spolu s ich cieľovými hodnotami sú uvedené v Tab. 10 pre povinné ukazovatele a v Tab. 11 pre nepovinné ukazovatele.

Táto kapitola opisuje príspevok povinných merateľných ukazovateľov intervencie 77.1 LEADER k súvisiacim ukazovateľom Strategického plánu SPP 2023 – 2027. V stratégii sú na projektovej úrovni sledované dva povinné ukazovatele: R.37 Nové pracovné miesta podporované v projektoch SPP a R.38 Podiel vidieckeho obyvateľstva, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja. Pre potreby tejto kapitoly sa novým pracovným miestom rozumie nový pracovný vzťah; rozšírenie existujúceho úväzku sa nezapočítava, kým udržanie existujúceho miesta sa zohľadňuje. Udržateľnosť vytvoreného pracovného miesta je jeden rok (kumulatívne) a udržateľnosť projektu je päť rokov; pri nedodržaní hrozí sankcia.

Vzhľadom na vzájomnú väzbu medzi merateľnými ukazovateľmi stanovenými v SP SPP 2023 – 2027 pre intervenciu 77.1 LEADER sa plnením ukazovateľa R.37 a ukazovateľa R.38 zároveň alikvotne premieta plnenie súvisiacich ukazovateľov R.1, R.10, R.40, R.39, R.41 a R.42. Pri vykazovaní výsledkov je preto okrem hodnôt R.37 a R.38 potrebné uvádzať aj príslušné alikvotné hodnoty plnenia týchto súvisiacich ukazovateľov. Vykazované hodnoty musia zodpovedať rozsahu skutočne dosiahnutého plnenia v rámci podporených projektov. Súvisiace ukazovatele nemôžu byť nulové – R.1, R.10 a R.40 sa plnia minimálne v hodnote R.37, zatiaľ čo R.39, R.41 a R.42 minimálne v hodnote R.38; vyššiu hodnotu je možné stanoviť, ak je odôvodnená.

Príspevok k ukazovateľom nadväzujúcim na R.37 (nové pracovné miesta)

Plnením celkovej hodnoty ukazovateľa R.37 Nové pracovné miesta podporované v projektoch SPP zároveň alikvotne dochádza k plneniu celkovej cieľovej hodnoty nepovinných ukazovateľov R.1, R.10 a R.40. Nové pracovné miesta vznikajú v rámci priority P1, P2 a P3 zameraných na podporu horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi poľnohospodárskymi a spracovateľskými subjektmi v miestnom kontexte, na podporu podnikateľských aktivít s cieľom rozvoja vidieckeho hospodárstva a na rozvoj obcí, miestnej infraštruktúry, základných služieb a spoločného a komunitného života.

K ukazovateľu R.1 (Počet osôb využívajúcich poradenstvo, odbornú prípravu, výmenu vedomostí alebo zúčastňujúcich sa v operačných skupinách EIP podporovaných z SPP v súvislosti s environmentálnou alebo klimatickou výkonnosťou) prispieva stratégia prostredníctvom Priority 1: Podpora spolupráce poľnohospodárskych a spracovateľských subjektov v území MAS, Priority 2: Diverzifikácia ekonomických činností v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch mimo činností poľnohospodárstva a lesníctva; Zakladanie a rozvoj nepoľnohospodárskych alebo nelesníckych podnikov vo vidieckych oblastiach; Sieťovanie a spolupráca medzi subjektmi na miestnej úrovni a Priority 3: Rozvoj miestnej verejnej infraštruktúry; Rozvoj miestnych základných služieb obcí; Sociálny alebo komunitno-prospešný cieľ zameraný na riešenie sociálneho vylúčenia a nezamestnanosti, marginalizované komunity, začlenenie migrantov, podporu žien, mládeže a aktívne starnutie na vidieku.

K ukazovateľu R.10 (Lepšia organizácia dodávateľského reťazca) prispieva stratégia podporou spolupráce poľnohospodárskych a spracovateľských subjektov v území MAS, Diverzifikácie ekonomických činností v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch mimo činností poľnohospodárstva a lesníctva; Zakladanie a rozvoj nepoľnohospodárskych alebo nelesníckych podnikov vo vidieckych oblastiach; Sieťovanie a spolupráca medzi subjektmi na miestnej úrovni a Rozvoja miestnej verejnej infraštruktúry; Rozvoja miestnych základných služieb obcí; Sociálny alebo komunitno-prospešný cieľ zameraný na riešenie sociálneho vylúčenia a nezamestnanosti, marginalizované komunity, začlenenie migrantov, podporu žien, mládeže a aktívne starnutie na vidieku.

K ukazovateľu R.40 (Inteligentná transformácia vidieckej ekonomiky) prispieva stratégia tvorbou spolupráce poľnohospodárskych a spracovateľských subjektov v území MAS, Diverzifikácie ekonomických činností v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch mimo činností poľnohospodárstva a lesníctva; Zakladanie a rozvoj nepoľnohospodárskych alebo nelesníckych podnikov vo vidieckych oblastiach; Sieťovanie a spolupráca medzi subjektmi na miestnej úrovni a Rozvoja miestnej verejnej infraštruktúry; Rozvoja miestnych základných služieb obcí; Sociálny alebo komunitno-prospešný cieľ zameraný na riešenie sociálneho vylúčenia a nezamestnanosti, marginalizované komunity, začlenenie migrantov, podporu žien, mládeže a aktívne starnutie na vidieku.

Plnením celkovej cieľovej hodnoty ukazovateľa R.38 Podiel vidieckeho obyvateľstva, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja, zároveň alikvotne dochádza k plneniu celkovej cieľovej hodnoty nepovinných ukazovateľov R.39, R.41 a R.42. Pokrytie obyvateľstva sa napĺňa najmä prostredníctvom priority P3, zameranej na rozvoj obcí, miestnej infraštruktúry, základných služieb a spoločenského a komunitného života.

K ukazovateľu R.39 (Rozvíjanie vidieckeho hospodárstva) prispieva stratégia zatraktívnením vidieckych oblastí pre život a podnikanie a podporou rozvoja miestnych služieb v rámci priority P3 v nadväznosti na podnikateľské aktivity priority P2.

K ukazovateľu R.41 (Prepájanie európskeho vidieka: podiel vidieckeho obyvateľstva, ktoré využíva výhody zlepšeného prístupu k službám a infraštruktúre prostredníctvom podpory SPP) prispieva stratégia rozvojom miestnej verejnej infraštruktúry a miestnych základných služieb obcí podľa priority P3.

K ukazovateľu R.42 (Podporovanie sociálneho začlenenia: počet osôb, na ktoré sa vzťahujú podporované projekty sociálneho začlenenia) prispieva stratégia podporou sociálnych inovácií a miestnych komunít, vytváraním prostredia pre pracovné uplatnenie a napomáhaním integrácii do spoločnosti v rámci aktivity priority P3 zameranej na sociálny alebo komunitno-prospešný cieľ (riešenie sociálneho vylúčenia a nezamestnanosti, marginalizované komunity, začlenenie migrantov, podpora žien, mládeže a aktívne starnutie na vidieku).

Cieľové hodnoty ukazovateľov R.37 a R.38, z ktorých sa odvíjajú alikvotné hodnoty súvisiacich ukazovateľov, sú uvedené v akčných plánoch jednotlivých priorít (Tab. 6 a Tab. 7) a v súhrne ukazovateľov (Tab. 10 a Tab. 11). Cieľové hodnoty súvisiacich ukazovateľov R.1, R.10, R.40, R.39, R.41 a R.42 sú uvedené v Tab. 11. Konkrétne alikvotné hodnoty súvisiacich ukazovateľov sa budú vykazovať na projektovej úrovni podľa skutočne dosiahnutého plnenia v podporených projektoch.

6.) Finančný plán vrátane plánovaného pridelenia prostriedkov

Finančný plán sumarizuje rozpočet SMR, ktorý je na úrovni celkových oprávnených výdavkov.

Finančný plán však zároveň prezentuje aj rozpočet pre chod MAS a animáciu, pri rešpektovaní príslušného právneho rámca[4], ako aj návrh rozpočtu pre projekty spolupráce.

Rozpočet pre implementáciu SMR LEADER a Chod MAS/animácie

Tabuľka č. 12 Rozpočet pre implementáciu SMR LEADER a chod MAS a animácie

Rozpočet SMR LEADER (SP SPP SR 2023-2027)	Zdroj EÚ a ŠR v €
Priorita č. 1: **Podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi poľnohospodárskymi a spracovateľskými subjektmi v miestnom kontexte** **Pre MAS je stanovená podmienka - na Prioritu 1 je možné vyčleniť maximálne 15% finančných prostriedkov rozpočtu SMR na implementáciu projektov**	**Ostatný región** 0,00 € **Menej rozvinutý región** **200 000,00 €**
Priorita č. 2: **Podpora podnikateľských aktivít s cieľom rozvoja vidieckeho hospodárstva**	**Ostatný región** 0,00 € **Menej rozvinutý región** **200 000,00 €**
Priorita č. 3 **Rozvoj obcí, miestnej infraštruktúry, základných služieb a spoločenského a komunitného_života**	**Ostatný región** 0,00 € **Menej rozvinutý región** **1 013 852,77 €**
Priorita č. 4: **Podpora sociálno – ekonomického zdieľania vertikálnych služieb na území MAS**	**Ostatný región** 0,00 € **Menej rozvinutý región** **0,00 €**
Projekty spolupráce	**Ostatný región** **0,00 €** **Menej rozvinutý región** 0,00 €
Celkový rozpočet pre projekty spolupráce (ak relevantné)	0,00 €
Celkový rozpočet SMR LEADER	**1 413 852,77 €**
Celkový rozpočet a chod MAS a animácie	**471 284,25 €**
Celkový rozpočet LEADER pre MAS	**1 885 137,02 €**

[4] Čl. 34.2. Nariadenia 2021/1060

Prijímateľ podpisom tohto dokumentu vyhlasuje, že všetky údaje, informácie a skutočnosti uvedené v SMR vrátane údajov uvedených v Akčnom pláne SMR, sú pravdivé, úplné a zodpovedajú skutočnému stavu a možnostiam územia MAS. Prijímateľ sa zároveň zaväzuje zabezpečiť ich dodržiavanie a postupovať pri implementácii SMR v súlade so stanovenými cieľmi, plánovanými aktivitami, merateľnými ukazovateľmi a míľnikmi SMR a zabezpečiť ich plnenie v rozsahu a v termínoch stanovených v schválenej SMR a príslušných riadiacich dokumentoch.

Prijímateľ zároveň berie na vedomie, že plnenie stanovených cieľov, údajov, merateľných ukazovateľov a míľnikov SMR podlieha monitorovaniu a kontrole zo strany Poskytovateľa a že prípadné zmeny alebo skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na ich plnenie, je povinný riešiť v súlade s podmienkami stanovenými Zmluvou o poskytnutí finančného príspevku a príslušnými riadiacimi dokumentmi. Prijímateľ zároveň berie na vedomie, že nedodržanie stanovených podmienok, údajov, cieľov alebo míľnikov SMR, môže zakladať dôvod na odstúpenie Poskytovateľa od Zmluvy o poskytnutí finančného príspevku v súlade s § 19 zákona č. 247/2024 Z. z. o príspevkoch z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.

☒Súhlas so sprístupnením údajov[5]

V súlade s § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov **udeľujem** súhlas Pôdohospodárskej platobnej agentúre, Hraničná 12, 815 26 Bratislava, IZPI, Akademická 4, 949 01 Nitra a Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava so sprístupnením informácií a dokladov, ktoré sú súčasťou spisu SMR.

☐ Nesúhlas so sprístupnením údajov[6]

V súlade s § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov **neudeľujem** súhlas Pôdohospodárskej platobnej agentúre, Hraničná 12, 815 26 Bratislava, IZPI, Akademická 4, 949 01 Nitra a Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava so sprístupnením informácií a dokladov, ktoré sú súčasťou spisu SMR.

.....

Dátum*: 5. 11. 2026*

Mgr. Peter Faltin

Štatutár MAS LEV

podpísané elektronicky

[5] V prípade súhlasu zaškrtnite políčko

[6] V prípade nesúhlasu zaškrtnite políčko